filia. vt. C. so. ma. vo a patre. ⁊ hoc est verũ si vecedat sine liberis alioqn penes liberos remanet. Iz qdã ꝛriũ dicãt vt ibidẽ. l. post mortẽ. Si vo fiat diuortium viuẽte pre ⁊ filia vo pri ⁊ filie est reddẽda vt ibidẽ. l. ij. ⁊. l. pe. vel saltẽ filie ex eo. c. j. Si aũt sit aduentcia oz reddi mulieri. vt. ff. sol'. ma. l. ij. nisi ille q̃ vedit p̃ mulierem vtẽ stipulatus sit eã sibi reddi. vt ibidẽ. l. quotiens. §. j. Sed nunqo soluto mr̃imonio oz vo statim reddi. ⁊ Ren? q̃ sic si vo pstet in rebus immobilibus inestimatis. si aũt in reb̃ mobilib̃ vel se mouentib̃ vel etiã in corpalib̃ vt pecunia vestimentis aĩalib̃ infra annũ. vt. C. de rei vxo. act. l. vna. §. cũ aũt. q̃ tũ est ad sumus ncẽriũ statim exigit. vt. ff. so. ma. si filia. Si g̃ im mobilia statim soluto mr̃imonio nõ restituũt: tenet vir ⁊ eꝰ heres ad fructus ⁊ eius pensiones. In mobilib̃ aũt ⁊ se mouentib̃ tenet ad vsuras post annũ ⁊ vecturas nauiũ siue iumentoꝝ ⁊ opas seruoꝝ vl' q̃stus ciuiliũ annonaꝝ. vt. C. de rei vxo. ac. §. exactio. hec Vos. Ad hec nota q̃ vir totam vtẽ reddere oz si põt: al's inq̃tũ facẽ põt. i. habita rõe eius ne egeat. vt dr̃ in. v. l. nisi vlo diminuerit suã substãm. si tũ venerit ad pinguiorẽ fortunã restituet totã. ꝗ si vir paciscat vt reddat totã nõ valet tale pactũ cũ sit ꝯ bonos mores. si tũ soluerit repetẽ nõ põt. ff. de pdi. inde. nã est. hec Ber. ex. e. mulieres. in glo. Ber. Et transit dictũ p̃uilegiũ etiã ad filios eiusdẽ mr̃imonij. nõ aũt ad heredes exneos. vt. ff. so. ma tri. maritũ. Nota etiaz q̃ expense facte in reb̃ vtilib̃ a viro. aut fuerũt ncẽrie: ⁊ he minuũt vtem ipo iure. aut vtiles ⁊ ille repetunt actõe mandati vel negocijs gestis. aut negligenter ⁊ volũtarie vt picture ⁊ hmõi. ⁊ in his nulla dat actio etiã si fuerũt facte volũtate mulieris ꝗ pmittunt abradi siue reduci sine lesione pons status. C. de impẽsis i reb̃ vota. factis. l. j. ⁊. l. qõ dr̃. Et hoc est veruz cũ sit sepato q̃ ad fedus mr̃imonij. secus est si quo ad thorũ ꝓter adulterium. ex eo. plerũq̃. vbi de hoc. hec Berũ. ex eo. mulieres. i glo. b. ad fi.

Ilrca sextũ articulũz qui est de p̃uilegio vtis. nota q̃ vo est multũ priuilegiata. Nã p ea omia bona viri tacite sunt vxori obligata. vnde si q̃s hereditatẽ viri possidet mulieri de vote respondere oz. ex ꝯ pigno. ex lẽis. hz etiã vxor p paternalib̃ tacitã hypotecã nisi sibi pmiserit p spãlem ⁊ expissaz. q: tũc talis renũciare videt. C. de pac. puen. sup vtẽ. l. fi. Et hoc priuilegiũ extendit ad heredes vxoris ꝓprios. i. ad filiũ nepotẽ. nõ aũt ad heredes eius exneos. C. de p̃uil'. vo. l. vna. hoc tũ p̃uilegiũ nõ habet mulieres heretice. C. de here. l. j. vñ vxor q̃ ad vtẽ pferẽ omib̃ creditoribus etiã tpe ꝓoribus actões ꝓsonales vel etiã tacitas hypotecas habentib̃. nõ aũt preferẽ prioribus creditoribus hypotecas expissas hñtib̃ sicut nec fiscus q̃ simile p̃uilegiuz habet cũ muliere. ex de pigno. ex lẽis. in glo. c. e. In donatõne aũt ꝓter nuptias pferẽ mlr posterioribus tũ. C. e. l. fi. Inez bona vxoris nõ sunt distrahẽda nec etiã ꝓter velicũ viri. distrahunt tũ p viro q̃q̃ in casu. nã in cã pmpilarij sunt p eo obnoxia si oia bona eius sunt exhausta. C. ne vxo. pmari. l. j. ⁊. iij. ⁊. C. in quibus cau. pig. ta. ꝯ. l. satis. hec ex de psue. ex pte. in glo. d. Sed nũqo vo pm mr̃imonij contuerti oz in mr̃imoniũ sequẽs? Ren? q̃ sic nisi ꝓbet aliud pcuisse. ff. e. vtẽ. Et hoc est verũ si mulieris erat actio pura. nã si erat exnei nõ puerunt nisi pseniente stipulatore vtis. ff. e. stipulatõ vtis. Hoc etiã intelligit si pater eꝰ nõ viuit. nã si patre viuente nõ nupserit pstituta heres cũ exneo vtẽ capiet. pstituta vo cũ fratribus vtẽ pfert. C. vt oia vtriusz. l. fi. Si vo pater viuit. tũc aut mulier praxit volente patre aut nolente. Si volẽte nõ licet pri aliquid diminuere de vote pm mr̃imonij nisi forte eius sua sit alq̃ clade fortuna diminuta. q: tũc dare nõ cogit vltra vtutẽ subesse. Si autez pre nolente. tũc secus est. vnde imputet sibi q̃ cũ ea sine vote praxit. maxime si pater iusta de causa praxit. vt quia vir erat vilis psona. in auten. de equali. vo. q: vo. colla. vij. hec Dosi. Aliter dr̃. ff. de ritunup. q̃ si filia inuito patre nupserit pater cã vtare tenet nisi viri indignũ elegerit.

De significatõib̃ verborum. Titulus. xlj.

Onsequentez qz

in aliquibus premissis capl'is siue titulis nõnulla reperiunt q̃q̃z iuris tam ciuilis q̃ canonica vocabula. que lectoribus eoꝝ ignaris redũ in legẽdo ⁊ etiã difficultatẽ in intelligẽdo pberẽ possent. Ideo hec est aliqualis vetrina brevius ⁊ vtilis de significatõib̃ hmõi vocabuloꝝ p̃m ordinem alphabeti supponenda. Illoꝝ tũ vocabuloꝝ quoꝝ noticia in titulis huius summe tradit. in eisdem titulis significatõ requirat sup qb̃ etiã vocabulis ⁊ a'ijs pretermis in ipis titulis tabulã ppositi p̃m ordinem alphabeti. Exordiũ g̃ istius titulj sumemus a vocabulis incipientib̃ ab. A.

A

Bigeus dicit ꝓprie qui pecora a pascuis ⁊ armentis sbducit. ab abigendo. ff. de abigeis. vnde dr̃ ibi. qui pecudẽ vnã aberrantez vel equos de solitudine abduxerit nõ est abigeus sed fur.

Abintestato. i. sine testamẽto. ⁊ est adverbium. ⁊ intestatus ta. tũ. nomen. i. sine testõ. hec pbant in Rica. insti. de here ditatib̃ que abintesta. deferunt. Juncto principio. nota tamẽ q̃ ista dictio hic nõ ꝓprie ponit ꝗ ꝓprie debet poni sub dictione in. vñ intestatus id est sine testamento.

Abolitio est accusatõis institute p sniam pemptõ. p̃m glo. in Rica est de abolitionib̃.

Abrogare est destruere ꝗ derogare est in pte tollere. vñ lex dicit q̃q̃z abrogata. vt. ff. de vbo. signi.

Acceptilatio est quidã actus iuris ciuilis inuentus regulariter ad tollendũ tũ obligatõem vboꝝ. i. stipulatõem. que etiã est in iure ciuili ⁊ sicut in ꝯcta obligatõne p stipulatõem q̃daz vba sunt certa a iure ciuili introducta. puta p interrogatõem ⁊ rñsionem vtriusq̃z pris a qb̃ pcedit obligatio sic etiã codẽ iure in acceptilatõe introducta sunt certa vba interrogatõnis ⁊ rñsionis mutue. pris vtriusq̃z. a quib̃ pcedit eiusdẽ obligatõnis dissolutio. puta debitor stipulatõe obligatus interrogat creditorẽ suũ sic. qõ ego nbi p stipulatõez p̃misi habes ne acceptũ? ⁊ creditor rñdet. habeo acceptũ. q. d̃ inde habeo ac si accepissem a te p verã solutõem ⁊ sicut vera solutione liberatus esses ita hac acceptilatõne liberaris. vnde acceptilatio est imaginaris solutio in hoc similis vere solutõi q̃ sicut p verã solutõem oĩno tollit ipo iure obligatio naturalis ⁊ ciuilis ita etiã p acceptilatõez que est solutõ imaginaria p eo q̃ lex imaginat debitorẽ absolutũ p eã. per solutõem verã. vt insti. quib̃ mo. obli. tollit. §. est aũt acceptilatio. Sic g̃ acceptilatio regulariter nõ tollit nisi obligatõnes verbis. i. p stipulatõem pactas. obligatões vo pactas re vel pseniu vel litteris de quib̃ vide sup. li. iij. ti. iij ar. ij. nõ tollit. nisi deducant in stipulatõez acquilianã. de q̃ vide ẽ. li. iij. ti. xix. ar. ij. b.

Acopere differt a cape. j. in capere.

Acor ⁊ mucor sunt vicia vini. q: q̃q̃z acescat ⁊ q̃q̃z mucescit. vnde dicit acidũ vel mucidũ. est etiã mucor vitium panis cum panis mucescit.

Acta dicũtur publice scripture negocioꝝ que geruntẽ ordinẽ prementes.

Actio vt dicit insti. de actõib̃. in ꝓn? est ius pseqndi in iudicio qõ sibi debet. Est aũt actõ alia psonalis. hoc est in psonam. alia realis. i. in certã rẽ vt q̃ petit res certa. vñ actõ in rem dicit vendicatõ. quando. i. aliquis dicit rem de qua agitur suam. et aduersarius dicit eam etiam esse suam. Actio aũt in psonã dicit pdino q̃ aliquis pretendit aliq̃d dari vel fieri sibi. q̃ vo agit vt res sua restaureꝰ sibi ⁊ negocium certũ ⁊ spãle nomẽ incidit. vt in deposito tũc nõ dicitur pdino ꝗ psonalis actio simpl'r. Hoc aũt nomẽ pdino descendit inde qõ olim erant iudicia ordinaria ⁊ certa ⁊ quedam solemnia vba oportebat pdici. i. simul dici. vt si q̃s deficet in vna sillaba cadebat a causa. Non debet aũt actio in rez mouen̄ pera vendicatorem. seo pra presidentem in loco in q̃ res est. C. vbi in rẽ actio exerceri debeat. l. j. hec insti. de actõib̃. Item actionũ alie dicũtur bone fidei alie actões stricti iuris. Actões bone fidei sunt iste. s. ex empto ex vendito ex locato. ex pducto. depositi. pmodati. pignoraticia. ⁊ ex p-

mutatõe. ⁊ de his actõnib⁹ oĩb⁹ habitũ est ẗ. in titulis suis. Sunt etiã plures alie actõnes bonefidei q̃s ꝓb silentio transeo gr̃a breuitatis. Actões aũt stricti iuris sunt actõ ex mutuo. ex arbitrio. ⁊ ex stipulatõe. Actio redibitoria est quãto minoris q̃ dat̃ emptori ꝯ venditorẽ si fuũ viciosuz sibi vendat. ⁊ dñter. qz si fuerit viciũ corpis vt si fuus vl̃ animal sit morbosuz dat̃ redibitoria emptori infra sex menses vnlis. vt venditor aut seruũ vel aial morbosum recipiat ⁊ p̃cũ restituat. Si vo sit viciũ ãi dat̃ actio estimatoria q̃nto minoris infra ãnũ valẽ quãti est emptoris fuũ nõ ẽ ebriosuz l̃ luxuriosuz. ff. de edil. edi. l. j. Actõ p̃scriptis vbis. q̃ ꝑpetit si ita ꝑdiuri equũ suũ vt p⁹ eadẽ q̃ntũ nos ꝑuenet vl̃ q̃ntũ ẽ instũ vel q̃ntũ vr̃ bono viro vl̃ iuria. iſti. de lega. §. q̃ de cã.

Actõ de iofficioso testõ q̃ ꝑpetit liberz̃ circa testm̃ pentuz: ⁊ pentuz circa testm̃ liberoꝝ ⁊ circa testm̃ fris si turpẽ ꝑsonã iudicat hẽdẽ. Actio legis acq̃lie q̃ pinet duo capl'a. ꝑmũ est de occisis fuis l̃ q̃drupedib⁹ q̃ nũero pecudũ ꝑtinẽt q̃ cãu fit ꝑdẽnato quãn p̃cij ea res fuerit eo ãno retro. scõm capl'm de eisdẽ vulneratis ⁊ feris ⁊ bestijs occisis ceiusq̃ reb⁹ rupis. veluti veste. vase ⁊ sil'ib⁹. q̃ casu tãti ꝑdẽnat̃ qui dãnũ dedit quãti res fuit. xxx. diebꝫ retro. hec actõ dat̃ ꝯ cõtitentẽ ĩ simplũ ⁊ negãtẽ ĩ duplũ. Actio ỏ volo q̃ ꝑpetit qñ dãnũ mihi volo datũ ẽ. vl̃ qñ aliqs ꝯ me volo vsũ nec supest aliq̃ alia actõ q̃ possim exp̃ri. Actõ in factũ q̃ dat̃ ꝯ iudi cẽ q̃ p ignorãnã male iudicauit ad restituẽdũ dãnũ q̃ p eĩ⁹ sniam est illatũ. Actõ certi q̃ ꝑpetit qñ res certa ĩ stipulatõ nẽ ẽ deducta. Actio idebiti q̃ ꝑpetit ei q̃ p errorẽ indebitaz pecuniã alij p̃soluit. Sunt etiã ꝑter p̃dictas mlt̃e alie actõnes stricti iuris. q̃s relinq̃ gr̃a breuitatis. Sciendus aũt q̃ ꝑme actões dicũt̃ bonefidei. nõ qz tm̃ in eis debeat bona fides fuari. qz etiã in actõib⁹ stricti iuris ⁊ ĩ q̃lib⁹ ꝯtu bona fides dz fuari. ⁊ qz ĩ ipis bona fides exuberãs est fuãda. ⁊ iudex plenorẽ hz ptãtẽ ad oĩa exequẽda q̃ suadet eq̃tas vel fides bona. Actiones vo alie dicunt̃ stricti iuris qz nõ veit in eis nisi qd̃ stricte exigit nã actõnis vl̃ quod ꝑncipaliter est ĩ obl'one. vñ in ꝯtib⁹ stricti iuris nõ venium vsure nisi sint ꝑãlit̃ ꝑmisse. Illud enim tm̃ venit ĩ iudicũ de q̃ est actũ exp̃sse p pacta int̃ ꝑtes habita. vt venirẽt ⁊ ĩ ꝯtib⁹ bonefidei venũt vsure ex mora. si. s. aliqs sit ĩ mora soluẽdi. q̃ tm̃ ꝑpe nõ sunt vsure ⁊ interesse. Mõ venũt etiã ĩ ꝯtib⁹ stricti iuriz̃ fructus vt si petã qd̃ aliqñ nõ fuit meũ nisi a tpe. litis ꝑestate. ⁊ si petã qd̃ aliqñ fuit meũ venũt fructus ex mora vel etiã ante moꝝã q̃nq̃ ne q̃s locupletet̃ cũ alter⁹ iactura. ff. de vsuriz̃. l. ij. Mõ venit etiã ĩ eisdẽ interesse si rẽ dari mihi fit ĩ obl'one. sec⁹ ẽ si rẽ tradi l̃ p̃stari l̃ fieri certo die sit ĩ obl'one Jn his enim tribꝫ casib⁹ si p me steterit q̃ min⁹ ipleã. ꝑmissũ teneor ad interesse ex mora. si ille incurrat dãnũ. ff. de v. ob. vbi at̃. §. vltl. ⁊. l. si fundũ. Jtẽ i ꝯtib⁹ bonefidei veniũt ea de q̃b⁹ nõ est cogitatũ. vt rupta. cesa. qz ibi nõ tm̃ venit ꝑncipale. ⁊ etiã accessoria. s. fructus. Jn ipis enim oĩa venũt ĩ iudicũ ꝑter illa de q̃b⁹ actũ est vt si venirẽt oĩa inquã venũt q̃ ꝑb nã actõis q̃ ꝑmit̃ includũt̃. q̃nimo ⁊ ĩ actõnib⁹ stricti iuris p⁹ litẽ ꝑtestatã venũt fruct⁹ ⁊ alia accessoria ⁊ hoc fit officio iudiz̃ potl̃ q̃ iure actõnis. ex de excep. cũ venerabil̃ in glo. Actões q̃ ifamãt̃ sunt q̃tuor. actões descẽdẽtes ex ꝯtib⁹ q̃tuor. s. mandat. depositi. tutele. p socio. qd̃ itelligit̃ de actõe directa. ⁊ q̃tuor descẽdẽtes ex q̃tuor delictz̃. s. iniuri ar. bonor raptor. furti ⁊ dol. ff. de his q̃ no. infa. l. furti. p̃dicta ex de actõib⁹ patẽt insti. ỏ ac. ⁊ trib⁹ rubriz̃ seq̃n. Actõnes q̃dã sũt ꝑtone vt q̃ sũt ãnuales. qz ⁊ ipi⁹ ꝑtones. ꝑ. ãnũ expirat impũ. vt actões iniuriar. ⁊ alie ꝑtone actões ⁊ penales. insti. de ppe. ⁊ rẽ. ac. circa ꝑn. elapso ãt̃ anno a tpe i q̃ inceperũt ꝑpetẽ nõ ꝑnt̃ intẽtari nisi fuerit antea mote. Quedam cuiles vt q̃ ex cuiusl̃ ꝑnicisc̃ut̃.

Actor est q̃ agit ⁊ p̃sũsat aliũ. rẽ aliquã ab eo petẽs ꝑcedi vl̃ restitui. de actore etiam infra in curator.

Accusator ẽ q̃ aliquẽ accusat ⁊ crimiãlẽ mouet q̃ꝯ. ⁊ dicit̃ accusator q̃i adcãtor. qz ad cãz vẽt eũ q̃ appellat. ff. ỏ v. si. for⁹

Accusato ẽ alic⁹ de crimie delato ꝑm gosf. de hr̃. ĩ deferre.

Adempta dicũt̃ illa legata que testator admitit legatario volũtate mutata.

Aduersio est cuiuslũ̃ opis certa determinatio ꝑm quã quis ꝑ certa mercede certũ opus ⁊ determinatus suis impẽsis suscipit diriminendum vel faciendũ.

Affirmatiua q̃nq̃ exponit̃ p negatiuã. ex de testi. ⁊ at. de mẽs. melius. in. c. lz vniuersis. vbi dicit̃. in oie vnoz vel vniz. i. nõ pauciozꝝ. q̃nq̃ ecõuerso. vt di. j. ius nãle. vbi dicit̃ dare p agrũ alienũ. i. nõ suũ sed ẗ. iure em̃ nãe nihil est alienũ qz omnia sunt ꝑmunia.

Algaso dicit̃ custos eq̃r. ⁊ ꝑprie azinor. iñ dicit̃ eqtius. eqtiũ vo dicit̃ grex eq̃r de q̃ i. l. fi. ff. si q̃dru. pau. fecisse dica.

Ala ꝑm accursiũ dicit̃. xxx. eqtes sic dicti. qz vice alaꝝ tegũt Cohors hz decẽ alas. Legio decẽ cohortes.

Albũ ꝑtoris dicebat̃ tabula quedã dealbata sita ĩ rostris in q̃ ꝑponebat̃ edicta ꝑtoris vt facile ex eminẽti ꝑspicerent̃ ⁊ legerent̃. rostrũ aũt dicit̃ fozus cãꝝ. i. vbi cãe tractãt̃. sic dicũt̃ qz augustus fecit de rostris nauiũ fieri sedes causaꝝ.

Allegare. allegãdi modus ĩ iure tã canonico q̃ ciuili traditur infra in iuris corpus.

Alienano cã mutandi iudicij facta te qua tractat̃ ex. j. li. tiplj. locũ hz cũ q̃s credẽs se ꝑuenẽdũ sup re aliq̃. alienat eaz volo malo cã iudicij mutãdi a se ⁊ suscipiẽdi ab eo in quem trãsfert possessionẽ illius rei ꝑm Doffre.

Alimenta. alimentoꝝ noĩe intelligũt̃ cibaria vestit⁹ ⁊ habitano. qz sine his corpus ali nõ pot̃. vñ alimẽtis legatis ꝑdicta debent̃. ff. de ali. ⁊ cibaria. leg. l. legatis.

Annotano est bonoꝝ ꝑscriptõ. vt cũ q̃s ĩ ius vocatus absentat se. vt reus crimis patat̃ ãnotatoꝝ bonoꝝ. vt si infra annũ venerit ⁊ a crimie se purgauerit bona suscipiat ⁊ si nõ venerit in fiscum ꝑgregent̃.

Apparitores sunt illi q̃ ꝑtes citant ⁊ eas in iudicio faciũt apparere inde sic dicti.

Appellatõ est a minori iudice p inuocatõez maioris iudicis ꝑtextu iniqtatis ꝑme snie late recisio ꝑm Post.

Apices iuris de his sunt q̃ ad merũ ꝑtinent impũ ⁊ q̃ non vt dicit̃ Rod. sup ti. de penis. de his etiã est q̃ ordo iuris est seruãdus vt vult hosti. ti. de diuor. ꝑ fortitudinẽ.

Apotheca est scriptura q̃ debitor accipiẽs pecuniam loco cautõnis dat creditori. ⁊ recipit eã debito ꝑsoluto. ⁊ dicit̃ ab apo q̃ est re ⁊ capio q̃i receptõ. ⁊ ꝑponit̃ etiã cũ anti q̃ est ꝯ. ⁊ dicit̃ antipotheca. ce. que ẗ scriptura in q̃ debitor ꝑfitẗ se recepisse pecuniã q̃ãã credidit ⁊ tradidit eã debitori. vñ vsus.

Apoca soluẽti dat̃ antipoca recipienti.

Apocrisari⁹. i. nunci⁹ secret⁹. ex de elect. sig̃ficasti. cũ glo. j.

Apolides dicũt̃ qui sunt sine ciuitate ab a q̃ est sine ⁊ polis q̃ est ciuitas.

Applũbarij sunt nuncij papẽ ꝑm Joh. j. q. vij. ꝑuenientib⁹ cũ glo. in v. apocrisarijs.

Apostoli dicũt̃ in iure lre dimissorie appellantib⁹ date ab illis a q̃b⁹ appellat̃. fit mentõ in de. j. ⁊. ij. de appella.

Apotheca dicit̃ locus vel archa ĩ q̃ reponit̃ aliq̃s custodie cã.

Arbitriũ est ꝑm hosti. ptãs alicui voluntarie data ⁊ recepta ad ꝑnunciandum in lite ꝑut fuerit ei visum aliquando certa pena vallata ⁊ certis terminis limitata. Scõm vo abbatem compromissum est potestas arbitris data. arbitrium autem est eius sententia. Sunt autem arbitrorum duo genera. scilicet compromissarij qui ꝑprie dicunt̃ arbitri ⁊ arbitratores. primi eliguntur vt iudices. vt saliez̃ ꝑcedat̃ ferato ordine iudiciario in substãtialib⁹. scdi nõ. Jtẽ primi dantur ꝑm abbatẽ ad cognoscendum ⁊ diffinendũ. vt si petas a me tmũ ⁊ ego denegem ⁊ fiat ꝑmissio in aliquem. tile est verus arbiter. quia eliguntur vt cognoscat ⁊ diffinitat cauus sit tmus. sed secũdi eliguntur a partib⁹ non sup re litigiosa. sed vt componendo vel diuidendo inter partes diffiniant tm̃. vt si duo socij res societatis diuidere velint ad arbitriũ pe. ꝑ petrus erit arbitrator. ar. ff. p socio. l. si societatẗ §. arbitrorum.

Archimandrita est ꝑnceps omũ ab archos q̃ est princeps ⁊ mandros q̃ est ouis.

Archiꝑsbroꝝ duo sunt genera. s. ciuitatẗis ⁊ ruralis. ex. c. ti. officũ. ⁊ hi vocant̃ decani. hec hosti.

Argumẽtũ q̃i argute inẽtũ. ex de v. si. for⁹. Utꝝ ab exp̃le gẽtiliũ sit argumẽtãdũ. ỏ ꝑle. di. j. §. j. ĩ gl. ĩ v. si ei iudex

Arma hostis annq̃ad miseras diias captiuãdas sunt occisi

tas ⁊ voluptas. ex de renū. nisi cū ꝑdem. §. verū.
Assisteriū est dom⁹ monaliū sicut monasteriū monachoꝝ.
Aut qñq; pomē disiūctiue vt qñ altero posito necesse ē alte rū tolli. vt cū ōr: dies aut noꝝ. qñq; ꝑdisiūctiue. Subdisiūcti uarū duo sūt genera. vnū ꝑm qd nō pñt ambo ēe simul. ita tñ q; vtrūq; pōt ēe. vt cū ōr: aut sedet aut ambulat. alterū ꝑm q; ambo pñt simul esse. vt cū ōr: omne animal aut facit aut patē. ff. de verbo. sign. hec verba.

B

Admire ōr: sub pena ad cām vocare.
Biarcha ē pnceps militū. ꝛ l. a bis vigiti ⁊ archos qd est pnceps.
Bona ecclesiarum infra in ecclesiarum.
Bona vacare est ea dominum non habere.
Boues non cōtinent ꝑ appellatōe iumētoꝝ. sed pecoꝝ. ff. de ed ili. edic. l. ediles. §. iumentorum.

C

Alumma est falsi criminis ꝑpositio.
Cancellar⁹ ōr cui⁹ officium est rescripta ⁊ rūsa impa toꝝ respicere ⁊ male scripta dānare ⁊ bene scripta sigil lare. ⁊ ōr: a cācellādo. i. dānādo lras linea ꝑ medū ducta. sup punctare vo nō lras punctis suppositis dammare.
Canon. i. decretales.
Cape ē aliud q; accipe. capere. n. ē cape ita q; cū capis fiat tuū accipe autē potes qd accipiēdo nō fiat tuum.
Capitulū facit maior ꝑs capl'i. ex de elec. qz ꝓpter. i gl. ⁊ qñq; ꝑs sanior ꝛ sit nūero minor ē iudicāda maior ⁊ ꝓponēda. pura qñ ꝑs altera nō ē sana. s. qz indignū eligi vl' ꝛ ecclesiā aliqd facē. sec⁹ ē qñ vtraq; ē sana. ex de his q fi. a p. ea nosce. i gl. d.
Item qd facit maior ꝑs capitulū totū capl'm intelligē facē hoc ē vex i his que ꝓpenūt eis. vt collegiatis. nō vt singul'. ⁊ i his q sūt de necēsitate facienda. vt i electōib. alienatōib ⁊ similib. hec ⁊ plura alia de hac mā. ex de ꝓsti. cū omnes. i glo.
Captio est receptō. vñ captiosum est receptuosum.
Cardinales dicti sunt a cardie. qz sic ostiū regit cardine. sic ꝑ eos regit ecclesia vl'ts. di. xxij. sacrosan. i fi. Dicūt etiā cardi nales ꝑsbi. i. ꝓncipales. qz ꝑ eos ds officiū i ecclesia regi. vt ex de offi. archiꝑsbi. misteriū. i gl. ⁊ vij. q. j. pastoralis. Item cardo oiuz eccl'iaꝝ ōr: papa. xxv. q. j. §. his ita. ⁊ cardinales di cūt. ex de ꝓsue. cū venerabilis. Nō q; ꝑsbi cardinales hūt titulū. dyaconi vo nō hīe dicūt ex de arbi. cū a nob. qd ibi ma le ꝓba. ⁊ ꝛ i decretalib sepe ponāt ꝑsbi sine titulo. tñ in lris pape nūq; pomē ꝑsbi sine titulo. nec dyacon⁹ nec eps cū titulo. vñ si lras bullatā i q hoc nō fuerit inueneris ipas iudices ē fal sas. ar. ex de crimie falsi. q̄ gu. hec hos. i sū. ti. de of. archiꝑsbi
Cadere est minuatim stillare.
Calculus est rō. numer⁹. sententia. carbo.
Causa ōr: a casu q venit qz sepe casualit occurrit hoi ꝑ volun tatē ei⁹. ē. n. cā mā ⁊ ongo negocij necdū discussiōis examie pa tefacta. q dū ꝓpomē cā ē. dū discutit iudiciū. dū diffinit iuri cis. ex de v. sig. for⁹. Est aūt cā qdā spūalis. vl' ānexa spū ali vt si sit de ꝓpfonat⁹. qdā ciuilis vt cū agere de rei vēdica tōe vel cā pecūniaria. ex de libel. obla. c. pen. ⁊ vl. Quedā crimi nalis vt cū agē directe ō crimie ⁊ actōez ds iscribere. ex ō accu. veniēs. qdā mixta. vt cū agit ō crimie ciuili vt ō adultio. ad separatōez thori. In his trib casib vlumma iurat de calūma. In pma vo cā non iurat de calumma. ꝗ tñ de vtate dicenda hec Ber. ex de iura. calū. c. j. ⁊ ij. si tñ agat possessorio ꝑ re simplici iurat de calumma. ⁊ sil'r in expositioib ꝓpositis in re spūali. vt ibidē. Cā mnia ōr duoꝝ aureoꝝ. l'. x. aureoꝝ. l' qn q̄ginta solidoꝝ. vl' illa q nō sufficit ad sūpt⁹ iudiciales. vt ex ō appel. de appel. i gl. Cāe fauorabiles sūt q̄tuor. s. de liberta te. mrimonio. vote. ⁊ testō. ex ō re. iud. duob. Cā aūt argu mēto. s. nālis rōis. aut pbatōe testiū vel tabularū. i. instrumē toꝝ ꝓstat. ex de v. si. for⁹. facit etiā pbatōz ꝓfessio. vt ibidē i gl.
Cautio ē generale nomē oiuz securitatū.
Cautōm aūt alia ē fideiussoria. s. qñ iteruenit fideussor. alia ē pignoratoria siue hypothecaria. vt cū pign⁹ dat aut ypotheca suppomē. alia iuratoria. vt cū pmissio iuramēto firmat. alia apothecaria siue cirographaria. alia pmissio nuda. ⁊ dicu tur policitiua conuenio. Nomine autem cautionis nu da pmissio intelligitur. cum vo addit idonea vel suff.ciens intelligit pignoratitia vel fideussoria. hec Ber. ex vt lite nō cō testata qm. Pm aūt canones qñq; cautō sufficiēs ōr: cautō iura toria. extra de sen. excō. ex sacramento. melius glo. i. c. qm. §. in alijs. vt lite non contesta.
Cautio ex emtione est securitas emptori prestita a venditore. quod si res empta euincat ab alio. venditor ei restituat estima tioez rei i duplū vel i simplū Pm q; iter eos ꝓuenerint.
Cedit bonis q onerat⁹ debitis cuz non habeat vnde soluat oīb creditoribz omnia que habet illis concedit.
Cedere diem debiti est pecuniā incipere debere.
Celicole dicūt q colūt planetas. C. de iudeis ⁊ celicolis ꝑ totū maxime in glosa Nice que hoc notat.
Censere est iudicare. precipere ⁊ consentire.
Censor est iudex. ⁊ censura iudicium. Item censeri dicuntur predia que prebent censum. ff. de verbo. sig.
Censitor est qui censum exigit.
Censiti qui cēsent. i. cēsum prebent. ⁊ dicunt tributarij a tri buto. tributum vo dicitur a tributione.
Cessio est iuris ⁊ actionis translatō. Notandum autē q; in instrumentis cessiōis dicit q; cedens eum cui cedit constituit ꝑ curatorem vt in rem suā. Ad cui⁹ euidentiā sciēdū q; si cū ꝓ dro ex mutuo vel aliter cōtraxisti tibi cōpetit cōtra eum actō di recta ⁊ ꝓsonalis. qz cum eo in tua persona cōtraxisti tibi etiam ꝓpetit actio vtilis q vtiter ⁊ cū effectu debitū ipm tanq; rem suam ꝓsequeris. Si aūt mihi iura ⁊ actiones cōtra ipsum de bitorem tuum ex causa vedictionis vel alia certa causa cēseris trāsferr in me vtilis actio qua possum vti ad ipm meū debitoz tanq; rem meā exigendā. Directa vo ⁊ ꝓsonalis remanet apud te cum a te ꝑ cessionē nō potuerit separi etiā si velis. adeo in heret tibi. vt. ff. pro socio. l. iij. nō video quomodo ibi ꝓbet. ꝗ bene ē glo. in. l. frater a fratre. ff. de condi. indebi. in glo. super vbo peruenisset. vñ ad eā intēdā debes me cōstituē ꝑcuratorē tuū. licet in rē meā. i. ad exigendū ipm debitū factū meuz. Ad quod facit. ff. de ꝓcura. si quis i rē suā. ⁊ sic ꝓ q; i actōe dire cta ⁊ ꝓsonali sum ꝑcurator tu⁹. q aliter nō poterā vti. ꝛ ei dire cta nō possit cedi pōt tñ mandari et eius exercitium cōmitti.
Cibarioꝝ noie ñ intelligūt vestes ꝗ alimētoꝝ. ff. de ali. l. vl.
Cimimlia dicūt pelues. inde cimimiarc⁹. i. thesaurar⁹ siue sacrista q custodit thesaurū q i pelmib colligi solet ⁊ inde cim miarchū. i. locus vbi thesauri custodiuntur.
Cimc⁹ribaldus reprehensor. a cinos quod est canis.
Circūducē lram ē eā circumducta linea dammare.
Circūmumatores dicūt q circūdāt prium a nūdinis ad nundi nas venalia deferentes.
Cistellū dicāt locus in quo collecta vsui reseruant.
Citatō ē i ius vocatō. si vo i edicto pco vel iudex addat hoc. s. si die ꝑscripto nō veneris ꝓdēnaberis. tūc ōr: edictū emptori um. Fit autē citatio a iudicib ecclesiasticis ꝑ litteras a secular bus per nuncios communitatis.
Civitatis noie nō ꝓprehendit dyocesis nec cōuerso. ex de eta. accepimus. in glo. Ciuitas muroꝝ ambitu terminatur. ex de sen. ex. si ciuitas. ⁊ vide tex. in. l. ij. ff. de verbo. sig.
Clausula quidam alij ꝑ hanc possunt tñ quatuoꝝ conuenri li. vj. de rescrip. cum in multis. de hac clausula. i. c. sedes. eo. titulo. in decretalib.
Clericoꝝ nomē sumit aliqñ cōiter. vt ꝓphēdat omīs nō cano nicos ⁊ canonicos ex de vbo. sig. cū tibi. aliqñ stricte pro clero cathedralis ecclesie. vt ibidem cum clerici.
Clients dicitur cuius causam aduocatus tuetur.
Cohors qui est ꝓpria in aula.
Cognati dicūt omnes ꝓsanguinei ꝑ sexū siue virile siue fe mineū. agnati vo tñ ꝑ virilem sexum.
Collegium faciunt tres.
Cōgregationē faciūt duo. populū. ꝑ. turbā. xxv. gregē. v. poꝛ ci. vel. x. oues. ex de elec. c. j. in glo.
Colimarche. i. limarche.
Collusio ē it actoꝝ ⁊ reū latēs ⁊ fraudulēta ꝓuēno. ꝑ quā alī in iudicō se fugari pmittit. ex. e. audiuim⁹. in glo.
Cōmēdare ē deponē. ff. depositi. luci⁹ ticius.
Comitatenses milites dicūt milites stipēdiarij a comitatu dicti eo q; sp militāt i comitatu. comeat⁹ ⁊ cometa ōr: remūeratō eoꝝ
Aliter tū videt cape tex. i. l. q cōmētatio. ff. de re mili tari

Cõmestũ. i. receptio vel occulto ⁹ malicio suo tractat⁹ ꝯm Jo. 8n. extra de resti. i integrũ. si ecclesia.

Comes sacranũ largitionum est per quẽ ipator suã munificẽtiã exercebat. Comes rerũ priuatarũ erat q̃ priuatã cõmodi ⁹ rerũ fiscalium habebat administrationẽ vt eas cõseruaret ⁹ in eis negociaretur. Comes sacri patrimonij erat qui ꝑ curabat patrimoniũ imperatoris.

Compromissum q̃d est supra in arbitriũ.

Compendiũ infra in dispendium.

Concessio simpliciter ⁹ indifinite facta intelligit generaliter. ⁹ respicit futurũ tempus. extra de priuile. ca. cum gl. fi. Qui nihil excipit ⁹ excipere potest. iegum ius suum pcessisse videt ibidem. Cui pceditur maior ⁹ minus. ex de rescr. ex pte. iij. ⁹ hoc est verũ generaliter nisi prohibeatur minus ex cã. ex de tor ne. c. j. in tex. ⁹ glo. vbi concedit occasio in torneamento pnia ⁹ viaticũ ⁹ prohibet ecclesiastica sepultura. Concesso principali pcedit accessoriũ extra de offi. dele. preterea. Qd̃ vm pceditur nulli est venegãdum dis. v. ad eius. Sed ꝯ xvj. q. j. hinc est. Re? primũ est verũ de eo qd concedit de iure cõi. scõm aũt verũ est de eo qd concedit ex priuilegio spãli. extra d iura. castũ. c. j. in glo. g. Cõcesso vel prohibito aliquo omia que ex illo sequũt cõcedũt prohibent. ar. ex de cõsti. nã cõcupiscẽtiaz

In pcessiõe guãli venit q̃ ds spãlit cõcedet. ⁹ nõ ea quẽ nõ est verisimile in spãli pcedi. ff. de peculio. q peculij. ⁹ d pigno. l. obligatione. Si alicui pcedat via per fundũ alienũ sine certi loci diffinitiõe. licet illi p quãlibet eius ptẽ iter agere ciuili mõ. nã quedã in ꝓmone tacite excipiunt. nõ. n. p ipsã villaz aut p mediã vineã viam facere sinẽdus ẽ ꝗ ꝑmũ viã direxit ea demũ ire debebit. ff. de serui. si cui.

Concilia quatuor principalia fuerũt que its venerat ecclesia sicut q̃tuor euãgelia. s. nicenũ pstantinopolitanũ. ephesinuz. scz primũ. ⁹ calcedonense. Dispensat tñ papa in illis ⁹ ptra illa dũ tñ nihil statuat cõtra fidẽ ex de renũ. p⁹ translationem. §. verũ ⁹ in glo. v. ⁹ vin.

Cõcussionis crimẽ. j. in crimen pcussiõis.

Cõditiones generales sp in pactõib sbintelligũtur. s. si res voluerit. si res in eodẽ statu pmãserit ⁹ similia. ex de rescip. c. ij. i gl. d. Cõditio q̃d ẽ ã. in actio.

Confessio fit in iure triplicit. s. ore. facti euidentia. ⁹ iterpretatione. s. ptumacia. ex de pstump. nullus dubitat in glo. d. Preiudicat aũt pfessio si fiat a iure. hoc est si fiat in iudicio coram iudice pperente ⁹ aduersario pñte. Requirunt aũt quedã alia ad hoc q̃ pfessio preiudicet. s. q̃ fiat sponte. scienter cõtra se p⁹ luẽ ptestatã ⁹ q̃ pliteat se vbere ex certa cã. ⁹ q̃ non sit cõtra nãm. vt si dicat se occidisse eũ qui viuit nec contra ius vt si iuvenis dicat se cum xpiana contraxisse mrimoniũ nec de re lingosa nec in cã fauorabili ⁹ q̃ confitẽs sit maior. xxv. ãnis. hec Ber. ex de pfes. ex pte. ⁹ Bos. in sum. Cõfessio aũt. s. iudicialis est certa ⁹ clara assecuratio. i. responsio eius de quo queritur in iure coram legitimo iudice facta.

Confinia dicũt q̃ adeo suns sibi proxima vt nullꝰ pcis sit medius inter eas. vñ ꝑdis vrbana q̃ pseuerũt pcedo distingui ꝑ pte nõ dicũt pfina ꝗ potꝰ vicia. Predia vo rustica pñt pfinia dici. q: sola quo finalis determinatiõe sunt distices. ff. de leg. j. l. q̃ in rerũ natura. §. si ds post. q̃ tex. nõ ꝓbat.

Confirmato vno mõ ẽ sacm ecclesie. scilicet prout est in fronte crismatis ꝓsignato. alio mõ ẽ iuris ꝑ habitu corroborato Confirmato ẽ in his vbis. s. pfirmam⁹ de sicut iure possides. vl sicut sine pũctate facta est. vel sicut pnde facta ẽ que clausula pomẽ in pfirmatõe cõpositõis vel bñficij. ⁹ summẽ sicut p si. Decus aũt in pviegijs. q: pviegiũ est lex pũata. iõ sp aliquid ponere dz. Q̃ñqz tñ pomẽ in cõfirmatõe cã: vt cum papa sniam aliquã ex certa scia pfirmat. vt ex de offi. dele. qm abbas. vel cum glo. fi. cũ vidit aliquã ꝓpositionẽ ⁹ in lris cõfirmatõis inserit tenorẽ ꝓpositionis. ex de cõfir. c. fi. in tex. ⁹ gl. ⁹ sil'r cum iudex qui tulit sniam mandat eã alicui exequendaz dicens sicut iure lata ẽ tunc tenetur loq̃ causaliter. secus est si alius. hec Hostien.

Confiscari est in fiscũ induci. fiscus ei est saccus regius i quẽ inducuntur bona damnatorũ. ⁹ proscriptorum. vnde dicit bonorum omniũ facta est cõfiscatio.

Cõgregationẽ faciũt duo supra in collegiũ.

Conniuere est ꝓprie oculos claudẽ ⁹ caret supino. ⁹ pniuẽtia q̃ñqz pomẽ pro consensu.

Coniunctio q̃ñqz ꝑ disiunctione pomẽ. vt cum dr mihi heredizq̃ meo. ff. de vbo. sig. piunctionẽ. ⁹ diliunctio q̃ñqz pomẽ ꝑ cõiunctione. ff. e. sepe.

Consequentia ꝗrarum dr cõsequens ordo scripture. scilicet quãdo scribit sine ntulis.

Cõsensus ẽ q̃druplex. s. negligentie. pfilij. cooptatõis. ⁹ auctoritatis siue ꝛesensionis. ex de offi. dele. c. j. in glo. b.

Consiliũ. si quis sit obligat⁹ requirere cõsiliũ alterius nõ valet qd agit nisi requrat cõsiliũ ex de arbi. cũ olim. nõ tñ tñẽ secũ pfiliũ. ⁹ dz petẽ pfiliũ tpe ꝓpesẽn. ⁹ expectare rñsũ. ex d elec. cũ i veteri. Cõsiliũ reuerentie obligat sicut pceptũ. di. vj. c. j. Cõsiliũ vo ꝓfectionis nõ obligat ex de eta. ad aures in gl.

Que de nouo emergũt de nouo idigẽt pfilio ⁹ remedio. ff. de ven. inspi. l. j. Ubi maior periculum vnẽ ibi magis ẽ pfulendum. ff. de carbo. edi. l. j. §. ij. Non est precipitandum cõsilium qñ indigent⁹ vt aliqd maturi⁹ agam⁹. dis. l. pderet. Cõsiliũ a grauib ⁹ expertis et requirendum. j. questione. j. estote.

Qui fraudulenter dat consiliũ tenet actiõe ⁹ dolo. ⁹ ꝯ eũ agi põt q̃nti ei⁹ interfuerit illud factũ nõ esse. ff. de dolo. l. arbitrio. §. dolo. qd̃ verũ ẽ si sit soluẽdo. si aũt sit nõ soluẽdo ad ius pstinũ restitui nõ dz. ff. de dolo. l. eleganter. §. fi. hec. Ber. extra de renun. ca. penultimo.

Cõsistoriũ ẽ tribunal vel ptoriũ. s. locus in quo ius dr

Constituto infra in decretales epistole.

Consularis femina ẽ vxor pfulis. l. j. ff. de sena.

Cõsules sic dci fẽ. q: vt plimũ reipublice pfulebãt cũ optebat

Cõtignatio. ngnor piunctio. ⁹ q̃ñqz dr tectũ. vñ dr due edes sunt sub vna cõtignatiõe. i. sub vno tecto.

Cõtract⁹ in limine dr esse qũ res est tradita ⁹ pactũ nõ est solutũ. q: ꝯct⁹ ẽ initiat⁹ siẽ limẽ ẽ initiũ introitꝰ vinus.

Cõtumacia est ꝯm Bos. inobedientia ⁹ cõtemptus. cum quis trib edictis vel vno pemptorio ꝑ oib citatus pñtiam sui facere ptẽnt. vel veneno mandato nõ obedit. Cõtumax est q̃ vocẽ iudicis exaudire cõtẽnit.

Conuenire mihi ẽ cõgruere mihi. puenire me est alloq̃ me. cõuenire inter aliquos est placere inter eos.

Corã tino dr fieri illud qd̃ fit eo pñte ⁹ scãte. ff. de v. sig. corazz

Comicularios diam⁹ illos. qui in libello comua alarũ regenda habuerunt.

Corp⁹ q̃ñqz dr tota ecclesia. i. omnes fideles ꝑ fidẽ ⁹ charitatẽ piũcti. Dũt ei vnũ corp⁹ misticũ cui⁹ caput ẽ xps. ex de sũ. trinit. ij. q̃ñqz etiã dr corp⁹ collegiũ siue vniuersitas c⁹ caput ẽ plat⁹ ex de his q̃ fi. a pla. nouerit. ⁹ tale corp⁹ pot hẽ vnũ sigillũ ex de excel. pla. dilecta. dr etiã cõgregatio ciuiscũq̃ ciuitatis vel ville vel castri hñt corp⁹. Itẽ q̃libz ꝓgregatio ꝑ iusticia facẽda vt ꝓgregatio scholarũ vl' tot⁹ vniuersitatis. Itẽ societas cã religiõis. Ambo aũt ꝓmissuz ẽ vnũ corp⁹ hñt dñt istar reipublice habẽt res cõmunes. areã cõem actorẽ siue sindicũ cõez q̃ quẽ agẽ possint. ff. q̃ cuiusq̃ vniuersi. no. l. j. Item eps cũ suo capitulo facit vnũ corp⁹ cui⁹ ipe ẽ caput. ꝗ cũ clero ciuitatis vel diocesis nõ dicit facẽ vnũ corp⁹. Sil'r nec abbatissa cũ clericis suis licz ipa sit caput facit vnũ corp⁹. Dicit etiã vnũ corp⁹ qd̃ vno claudit spũ vt aial lignũ. Dicit etiã vnũ corpus illud qd̃ hz ꝓtes integrales siue sibi coherentes vt tum⁹ ⁹ etiã quod habet ꝓtes distantes. vt grex populus collegiũ. hec Ber. ex de excel. pla. dilecta.

Corporati siue allegati dicuntur qui sunt de aliquo corpore siue collegio.

Crimen est peccatuz querela. i. accusatione ⁹ damnatione dignissimũ. di. xxv. §. nunc autẽ. Criminũ capitales erãt carceris custodes qui etiã stratores dicebãt a sternẽdo. q: cõdemnatos punicebãt. Crimina excepta. s. ad quor accusatoz ⁹ testificatõz admittũt ꝯ clericos etiã laici si bono zelo pcedant sunt hec. s. simonie. heresis. lese maiestatis fraudati cõius. fraudate ãnone. dilapidatõis ⁹ sacrilegij ꝯm aliquos. xvij. q. iij. q̃ rapit. de ꝓmis trib Ber. ex de actu. cum op. Crimẽ lese maiestatis est. qñ quis ꝯ vbem aliquid molitẽ. vel qui profugit ad hostes vel qui hostes q̃literq̃ iuuat. s. armis vel pecunia vl

cōsilio vel qui subiectas prouincias nititur facere rebelles vel qui sedinonem monet in ciuitate vel qui magistratū occidunt vel principem. vel eos qui circa latus eius militant. vel q̄ arma seruit vel occupant loca ꝓta rempublicā. ⁊ idem dicit crimen pduellionis. i. hostile. pduelles enī dicunt hostes. ff. ad l. iul. maiestatis. iuncta. l. quos nos. ff. de verbo. sig. l. j. ij. iij. ⁊. iiij. hec Azo.

Crimen fraudati census est. cum quis furatur publicam pecuniam sibi commodatam.

Crimina. alia sunt priuata vt illa quoꝝ executio. i. accusatio vel denunciatio pertinet ad illos tm̄ quibꝫ inferunt vt furta ⁊ damna illata ⁊ iniurie. alia autem sunt publica. vt illa quorū executio dat cuilibet de populo vt homicidia. adulteria. crimē lese maiestatis. ⁊ hmōi. Item crimina alia sunt capitalia. f. pro quibꝫ pena sanguinis infertur. alia non. f. que pena pecuniaria punitur. Crimen fraudate annone est cum portio res fur aut victualia a republica ad exercitū missa. Crimē sacrilegij ꝑm Pe. ⁊ abbatē dicitur exceptuꝫ in casu. f. qñ quis hominem extraxit de ecclesia in casu non cōcesso. C. de his qui ad ecclesiā confu. l. ij. Crimen piaculare dicit qd morte expiatur. Crimen concussionis ꝓmittit qui pretexto officij sibi cōmissi extorquet communando aliquid ab inuito. xxiij. q. j. militaris ⁊c. Crimina siue culpe quedā sunt i quibus est culpa relaxare vindictam. extra de postu. p. c. j. §. nos igit.

Cuculla infra in flocci nomine.

Curator dat adulto minor. xxv. an. minor vo dat et pupillo. ⁊ xiij. ānū. ⁊ pupille infra. xij. ānū. dat pupill curator ad lites.

Yconomus est cui res ecclesiastica gubernanda mandat. vt qi administrat res canonicorū. qui etiam in quibusdā ecclesijs prepositus dicit. vnde cōstituit tm̄ in reb̄ ecclesiasticis. et etiā aliqñ defendit in causa. ⁊ etiā ponitur qñq̄ i aliqua ecclesia vacan te ad percipiendum ⁊ cōseruandū pueniuns ad opus futuri plati ꝑm Sof. Vicedomi⁹ ē q̄ gubernat res epi. Sindicus ꝓstituit a qualibet vniuersitate. ⁊ a pluribꝫ tm̄. vñ dicit sindic⁹ quasi cām singulorū dicens. ⁊ ꝓstituit ad vnam cām ⁊ ad plures vel ad omēs. ⁊ ad ꝑntes lites ⁊ futuras ⁊ sine decreto ⁊ nō videt lex facē drīz vt dicit Sof. it sindicū ⁊ defensorē

Actor vo cōstituit ab epo. Cōstituit etiaz a corpe vel vniuersitate ⁊ ꝓstituit ab vno ⁊ a pluribꝫ. ff. qō cuiuscq̄ vniuersitatis. l. j. ⁊ ibi vide glo. in quo hec differāt. ⁊ dz ꝓstitui cū decreto iudicis ⁊ dat ad vnā cām ⁊ ad plres. ⁊ dat ad lites ꝑntes nō futuras. Procurator aut cōstituit ab vno ⁊ a pluribꝫ ꝑm Posti. ⁊ spe. a vo dno ab vnō ⁊ ad vnā lite ⁊ ad plures. ⁊ ad lites ꝑntes ⁊ futuras. ⁊ cōstitui pōt sine iudice ⁊ cōstituit in reb̄ ecclesiasticis ⁊ pnatis. Et dicit Post. ti. ō sindico. q̄ drīa p̄dicta inter hec nōia attenditur ꝑm leges ⁊ ꝑm can. nō est faciendā vis de noie. dūmodo ꝓtet de cōstituentis mēte. hec Sof. ⁊ Posti. Et ꝓstitui pōt procurator presens ⁊ absens nō tamen inuitus. extra de procuratorib̄us. non iniuste. in glosa. b.

Cirographum est cum duo paciscentes faciūt duas scripturas sb eadem forma ꝑborum. ⁊ mutuo sibi tradūt.

B

Damnum. qui dat occasionē damni dānum dedisse videt. ⁊ nō tenet. f. si det operā rei illicite vel etiam si det operā rei licite ⁊ non adhibet diligentiā quā pōt. ex de testi. ⁊ attes. sicut. in glo. c. Item dānū differt ab expensis. j. in expense. Dānū dr a demendo vnde dānuz pateris qñ de reb̄ tuis aliquid decrescit. nō qñ non accrescit eis. quare qñ lucru amittis non ideo dānū pateris. Damnū siue interesse ē circa rem puta subtraxisti instrumēta qbꝫ possessio mea firmatur. teneris mihi ad dānū qd cōtingit mihi propter absentiaz instrumētorū. quoddā est ex re ⁊c. vt. j. in vocabulo interesse de hoc ex de iniurijs. in nostra. in glo.

Dardanarij dicūt q̄ falsas mensuras tenēt a quodam dardanario dicti.

Dare intelligit q̄ remittit. ex de testi. ⁊ attes. venens. j. in glo.

Item dare solet duplicē sum in instrumētis. vno modo ꝑ pne vt cū res data transit in dominū accipientis. alio mō in ꝓprie. vt qn cōcedit solus vsus vel sola possessio rei. Item dare in solutū quod solet poni i instrumētis ē dare i solutū

Debet ⁊ oportet. aliquādo dicunt necessitatē aliquādo honestatem. xxj. q. j. ca. j.

Debitum intelligitur remitti in cirographi redditione vel instrumeun. non sic in redditione pignoris. extra vt lite pendente. ecclesia sancte Marie. in glo. vit.

Debin diem venire est debitum posse peti.

Declinare est aliquā rem paulatim infirmare ⁊ eam declinantem facere. vnde dicitur sententiam iudicis declinare.

Decretales epistole. nō ꝑm Jo. q̄ cōstituto ecclesiastica dicit canon. decretalis epistola. ⁊ decretū. Dicit enā canon qd statuitur in ꝓcilio generali. Decretū dicit quod papa ad nullī⁹ consultationē statuit de cōsilio cardinaliū. Decretalis epla dicitur quod papa statuit vel solus vel cum cardinalibus. Constitutionum alia similis que dicitur ius forense vel ciile alia ecclesiastica que dr canon. di. iij. inter. Item cōstituto dicit dupliciter. vno mō cōmuniter ⁊ sic cōprehendit omnes decretales ⁊ leges ⁊ decreta. alio modo stricte ⁊ sic cōstitutōes dicūt ꝑncipum. leges populi romani. edicta pretorum vel iudicū. vñ dr index citare triby edictis. hec Jo. dis. iij. plebiscita.

Decretū diuidit infra in iuris corpus.

Deductio. i. separatio. vñ deducere. i. separe. ⁊ idē ē deductio

Defendē est vicē dñi subire vel illud facere qd dñs facēt i lite

Deferre est aliquē accusare. differt tm̄ qr accusare fit reo presente. referre vo reo absente.

Defuncto est liberatio. vnde defungitur. i. liberatur.

Delegare est assignare creditori debitorem ꝑ se solutūrū ipsi.

Delegatus est is cui vel a papa vel ab ordinario vel a delegato principis causa committitur. nam ⁊ subdelegatus est delegatus. Dicit aut subdelegat⁹ respectu delegati. hec Sof.

Deponere est simplici verbo aliquē suspendere.

Degradare vo est cum solemnitate. f. insignia cuiuslibet ordinis prout in ordinatione sunt tradita auferendo. sepe tamen vnum ponitur pro alio.

Deportare est aliquem in perpetuū exilū dānare.

Derogare quid est ē. in vocabulo abrogare.

Determinant qñq̄ precedentia sequētis qñq̄ ecōuerso. qñq̄ medū vtraqz. de appel. ij. requiris.

Detestatio ē cū testibꝫ facta denūciatio vt. ff. de verbo. sig. sed ⁊ detestari ⁊ execrare. talem legem non reperio.

Dicere. vtrum qui dicit vnum dicat plura qile sequuntur ex illo. distin. viij. quo iure.

Dictatores erāt qui in causis maioribꝫ sniam dictabant.

Dies professi dicunt illi dies in quibꝫ fiunt cōmemo rationes sanctoꝝ loco festi. vt i sabbatis bte Marie vginis. ꝑm Posti.

Dieta est cenaculū in quo quis magis die q̄ nocte solet residē est etiam diei spacium. est etiam vnius diei operatio. est etiam vnius diei certa comestio. Continet sutē dieta legalis. xx. miliaria. ff. si quis cautōibꝫ. l. j. Dieta vulgaris dicit illa que habet ꝑm ꝓsuetudinē regiōis. ex de rescrip. nōnulli. i gl. d

Dietarij sunt illi q̄ se ad aliena cenacula dirigunt animo furādi a dieta dici. Item sunt grassatores.

Dignitas dr qñq̄ quedā progatiua in ecclesia que etiā dr personat⁹. qñq̄ secularis prerogatiua. iqñq̄ potestas. qñq̄ convitio. extra de cleri. nō resi. qr nonnulli. in glo.

Diminutio capitis. est prioris status mutatio. Insti. eo. in ꝑncipio. Et ponitur hic ꝑm Azo. status pro ciuitate ⁊ libertate. vel ciuitate tm̄. vel paterna potestate. vel propria potestate siue media. tria enī precipua sunt que habet homo. f. ciuitas. libertas. ⁊ familia. ⁊ ꝑm hec tria est triplex capitis diminutio. scilicet maxima. media ⁊ minima. Maxima est cū quis amittit ciuitatē ⁊ libertatē. vt si qs dānet in metallū vel opus metalli. vel si maior. xx. an. pactus se venundari ad precium participādū. vel si manumissus i seruitutem ex ingratitudine reuocet. Media est cum libertas retinetur. sed ciuitas amittitur. vt si quis in insulam deportetur. Minima est cum vtrumq̄ retinetur sed status hominis circa familiam mutatur. vt qr primo erat in aliena potestate ⁊ mācipat, vel erat ꝑmo sui iuris ⁊ postea adoptat vel arrogat. seru⁹ tm̄ manumissus nō dr capite diminui. qr anteqū manumittat ꝑ nullo vel ꝑ mortuo reputat. Hodie enī incepit statum habē. hec omis. pbāt insti. eo. Ad hoc nō q̄ ꝑdicta rescriptō intelligi dz cū pmutat stat⁹ hois facto eius interuenente. vel i condēnādo. Vel in emācipādo vel arrogando vel adoptando. vel etiā reuocādo ex in gratitudine. vel idignitat/collatōe. ⁊ si qs statū mutet dignitate. vñ iz mortuo pte eius⁹ mutet stat⁹ eius⁹ qr sui iuris ē fct⁹ñ iō capite ē diminut⁹

Biprice sunt columne ecclesie in quibꝫ imagines patrū ī suo catalogo ponunt. xxiij. q. ij. sane proferet. versi. ⁊ in sacris diptichis et cetera.
Dispendiū dicit longū ⁊ iunle. cōpendiū breue ⁊ vtile. li. vj. de rescrip. dispendia. in glo. Jo. an.
Distrahere. i. vendere.
Diuinus vbi non determinat quātū extēdat arbitrio boni viri relinquet. ex de offi. dele. de cāis. ⁊ de pēn. lepro. ī glo.
Doli prim⁹ dicit q̄ est primus pubertatis. ff. de reg. iur. l. pupillus. vñ pueri dicūt dolicapaces qñ sunt primi puberta ti. ff. de re. iuris. pupillū. vt qū mas hz. x. annos ⁊ dimidiū tunc eni pōt relinquere pretera in adulterio. hec accur. Aug. vo in epistola ad renatum dicit q puer dicitur dolicapax cum est septem annorum. quia tunc potest mentiri ⁊ verum loqui Dolus malus est calliditas ad decipiendum alium adhibita. Dolus bonus est idez quod solertia maxie. s. aduersus hostes ⁊ latrones ne ds machinet. vñ dicit quis bone idolio q̄si bonū dolum intus habens. i. solertiā vel ingeniū. ff. de dolo. l. j.
Item bonus dolus est q̄ fraudē excludit. ff. de le. ij. l. cū pr̄. §. ticio. Dosh. nā fidē seruanti fides est fuanda. xxiij. q. j. no li existimare. nemo aūt videt eos fraudare qui scīūt ⁊ pātiūt. ff. de reg. iuris. nemo. Si dolus adhibeat re⁹. intelligenda sunt vba sm q actio intelligit. si aūt vterq; debet intelligi in pro pio sensu. ex de spon. ex lēis. in tex. ⁊ glosa. Item q̄ dolum obiicit dolum probabit. ff. de pba. quotens. hec fallit in pastore q negat suo dolo vel negligentia ouez perijsse ⁊ in custode carceris. ar. ff. de eden. l. si quis ex. §. vi. quod ibi non pbat. hec Jnno. Item omis dolus est fraus. nec econuerso. ff. de pac. in regentiū. §. dolo. Dz ē. ff. de re. iur. l. fraud. vbi dz q fraus ñ fit sine dolo. Re⁹ fraus fit duplicit. vno mō d re cū psilio. Alio mō d re sine psilio. vt cū ds decipit aliquē re ipsa ignorata. ꝓ mō nūq̄ fit fraus sine dolo. scdo mō fit sine dolo. vñ vide gl. in. d. §. dolo. qui plene solut. in v. sicds fraudādi.
Bonum infra in vocabulo munus.
Bromones dicunt qui preerant naubꝫ.
Bubum sine obscuro vbū interpretādū ē p reo nisi ī quatuor casibꝫ. s. qñ agit de cā liberali. de inofficioso testō. de matrimonio. ⁊ de dote. ex de fide istrū. inī dilectos. in glo. vlt. ⁊ de sen. ⁊ re iudi. c. vlt. in glo. Bubia sūt ī melorē pte interpretandā. ex de reg. iu. estote. Bub⁹ī fide infra ī vocabulo. infideles
Bucentarij dicunt magistri militū ducentorū.
Buplomate vtitur qui duplicata vtit.

C

Cclesia multiplr dz. s. ꝓmo malignantiuz. ps. odiui ecclesiā malignantiū. scdo collectio fideliū de pse. di. j. ecclesia. tertō muroꝝ ambit⁹. de pse. distin. j. de fabrica. qrto corp⁹ xpi. de pse. di. j. in ecclesia. qnto plantata ecclesie. ex ne prelati vices suas vel ecclesias. i. platōes. vt exponit Ber. ibidē. sexto epalis ecclesia ⁊ hāc deponsat epus qñ psecratur. vij. q. j. scare. septio obuentōes ecclesiastice pueniente romane ecclesie. extra. ne pla. qelā. hec Ber. ibidē. g vni ecclesiastici lxiij. di. c. j. Mono canonica matricis ecclesie. dist. lxiij. §. fina. decio maior ps capituli. dist. lvj. aplica. vndecio quelibet eccle pulcie. ex d vsu pallij. Cū sup. hec Ber. ex d v. sig. cū clerici
Ecclesie matricis noie intelligit eccia cathedrali. ex de vb. sig. venerabili. Ecclesie cathedralis noie intelligit epus ⁊ capitulū illi⁹ eccie ⁊ nō alij clerici. vt ī. c. cū clerici. ī glo. Ecclesi aut bona sūt ei. vñ lz oia sunt ei⁹. hec tñ specialius. extra de vb. sig. causa. glo. b.
Edilis dicit qui edilis pest q̄ enā dz edituus. qz edes metuūt ne. s. tom⁹ cuntans essent ruinose vel inordinate posite. Dicūtur enā edili es currules. qz in curribꝫ ire solebant. ff. de edili. edi. l. j. in pn. cum glo. in v. edilū. Edilis cerealis dz a cerere qz preest annone. Idem enā dz prefectus annone.
Edictum emptionū qd est ē. ī vocabulo cirano.
Edicta supra in vocabulo secretales.
Electio sm q de ea tractatur. extra. est alicuius persone ad dignitatem vocatio.
Emblema est omnes scriptura vel ornatus vasorū vel varietas colorū in pauimento.
Emergere est subito accidere.
Emptor bonefidei videt esse qui aut ignorauit rem ē alienā aut putauit eum q̄ vendidit habere vendendi ptātē. puta tutorē esse vel curatorem. ff. de vbo. sig. bone.
Equus emissar⁹ est qui salit sup equas. Equirius est custos equoꝝ. Equinuz grex equoꝝ.
Ergasterium dz ab ergon grece qd latine est opus. ⁊ sterion grece quod latine est stano. inde ergasterū quasi statio operosa. C. de epis. ⁊ cleri. l. ij. in glo.
Erro est qui oberrare solet. ⁊ frequenter sine cā vagatur.
Est figt presens ⁊ preterū. vt cū dicit nat⁹ est solutus ab obligatione. Et similiter erit signat futurū ⁊ preterū. vt cum dicitur q in codicill' scriptum erit to vel lego. ly erit preterū ⁊ futurū demonstrat. Mō fuisse videtur qui non durauit extra. de vbo. sig. nam ⁊ ego. ī tex. ⁊ ī glo. c. sic enā nō ē q̄ min⁹ est idoneus. extra de transl. inter.
Emittere aliquā re est eam p suiz iudicis psequi.
Excādescere ē subito irasci. habita similitudine inter furorez ⁊ ferri estuantis candorem.
Excepto est rei defensio. per quam quis tuetur se ab actore.
Et potest excepto fuisse dupliciter. s. propie ⁊ impropie. propie cū acto competit actori. vt quia mutuam tibi dedi libras sed hec actio excluditur exceptione. vt qz feci tibi pactum de ñ petendo. ⁊ tunc dicitur exceptio actionis exclusio ⁊ tunc est exceptio iuris. Impropie vo dicitur excepto cum actori non datur actio sed calumniose petit. ⁊ talis non potest de iure experiri sine actione. qz nemo pōt experiri sine actione. Unde cum tunc nulla sit actio: dici non potest actōis exclusio. sed dicitur cōtra intentionē actoris defensio. ⁊ tunc potest dici excepto facta. Unde qñ ds in aliquo instrumento se obligat ad aliquid sine exceptione aliqua iuris vel facti. sensus est q ptra hoc nullam faciet defensionem de iure vel de facto. Est autem exceptō alia peremptoria que. s. actionem omnio perimit. puta petebā a te centū libras. ⁊ tu excepisti dicens q̄ pepigi tecum de nō petendo iperpetuum. Alia dilatoria puta conuenio te coram iudice non tuo ⁊ tu dicis te non esse de foro eius. Alia est dilatoria solutionis puta peto a te centū libras ⁊ tu dicis q̄ nō debes eas vsqz ad annum. extra de except. exceptōez. ī glo.
Exconsul infra in vocabulo exquestor.
Executores sunt illi per quos iudex suiam suā mādat executōi. dicuntur etiā executores illi q instituūt in testamētis ad g ficiēdū ordinata in ipsis.
Exema dicūt que res pmestibiles q̄ a vulgo presentatōes dicunt ⁊ maxime diuinibus afferuntur.
Exhibere est re in publicū oñdere. vt aduersar⁹ copiā habeat re suā ē pdēdi. vt cū ds dicit hec res est mea.
Expense. ipense sunt vtiles ⁊ necessarie. expense vo sunt voluntarie non necessarie. qz extra pensum. i. debitum. Expense differunt a damnis. vnde iuramētū facū sup vnū nō extēdit ad alterū. Expense eni sunt que causa lucri fiunt. damna vo que ex discordia prouenūt. vt destructio vineꝝ ⁊ silua. ex de iniurijs. in nostra. in tex. ⁊ in glo.
Expiri qñqz ponit p rōdere sine defendē ex de iudi. cū. j. qñqz p agere. ex. de causa pos. pastoralis.
Expilatores sunt q de reb vacantis hereditatis aliqd expilāt ⁊ surripiūt. de pe. di. j. aut facta.
Explicatio. nota q exceptō adiuuat reum. Replicatio vo est illa allegatio que exceptionez infirmat ⁊ actorē adiuuat. Supplicatio est illa que replicationem ifirmat ⁊ reum adiuuat.
Explicatio vo est illa que supplicationē infirmat.
Exquestor est qui officium ⁊ administrationes pecuniē qrendē ⁊ cōpuande deposuit. sicut exconsul q̄ psulē dicit.
Extunc tempus extremum signiat. ff. de condi. ⁊ demonst. l. si bis. §. si ita.
Exulabit sīñ spe pīie redditusqz reqz. Inscripti⁹ maneū pīna qz re spoliatur. Timuit proscriptus opes. si posse reuerti. Aut qz relegatus sua cū remeabit habebit.

F

Facere dicitur ille cuius auctoritate fit. extra de sententia excommunicationis. mulieres. Facere quis dicitur statim incōuenienti. mox ilico quod facit sine interuallo aliquo nullo actu contrario. vel impertinentem intermedio. extra de electō. quia propter. vbi dicitur q post collationem mox debet electō celebrari. Similiter cum vis infertur persone inconuenienti repelli debet. id est sine interuallo quasi bello continuato Item

illud quod facit ī triduo. C. de erro. aduo. l. vlt. vbi ōr q̄ aduocatus potest reuocare errorem suum statim. i. infra triduū ⁊ hoc intelligit Placen. sicut sonat. sed Accur. ītelligit hoc qñ causa durat post errorem tñ per tres dies. Item quod facit in decem diebus. ff. de consti. pecu. l. promissor. vbi dicitur q̄ siquis sine die constituerit se solutūrum pecuniam alicui. contra eum agi potest si statī non soluat. i. infra decem dies. Itē quod facit in vno anno. xxx. q. j. puelle. vbi dicit q̄ si mscijs parentibus. infra duodecimū annum assumpserit velum parentes ⁊ tutores possunt hoc irritare statim. i. infra annum.

Item quod facit cum quodam temperamento tpis ita q̄ nec minimum nec maximum tempus assumit qd magis pōt intellectu percipi q̄ dici. ff. de sol. l. ratum. Itē quod facit cū primo pōt. extra de resti. spoli. olim causam. vbi dicitur q̄ vim illatam rebus potest quis repellere incontinenti. i. q̄ cito poterit collectis amicis. ita q̄ illud incontinenti non extenditur vltra annum. hec Ber. extra de elec. quia propter. Item q̄ facit in vno mense. j. q. j. constat vbi dicit q̄ si aliqui sint ordinan ab hereticis per vim si statim renunciauerint cōciliabulo herencorū. tunc excusantur. i. infra mensem. Item q̄ cito scit. xxxij. q. ij. mulieri. Item qd facit quandoq̄. ff. si cerni petatur. l. j. vbi dicit q̄ cuncti assentimus alienam fidei secuti mox recepturi ex hoc cōtractu credim⁹.

Falsarij dicuntur qui crimnis falsi tenent.

Fama. opinio. ⁊ estimatō. idē sunt ꝓm Jo. iij. q. vij. porro. de fama etiam infra vocabulo probatio.

Familie nomine liberi continentur ⁊ etiam dominus familie. ff. de ver. sig. l. familie. vnicus vo seruus nomine familie nō continetur. nec duo faciunt familiam. vt dicitur ibidem nō ōr

Fermentario est eiusdem generis metallorum ꝓsolidatio siue conjunctio.

Ferri dicim⁹ proprie q̄ quis suo proprio corpore baiulat. portari vo ea que quis ī iumento secū ducit. agi vo siue duci animalia. ff. de vbo. sig. ferri.

Fideiussor est qui pro alio se obligat. vt. s. eo non satisfaciente satisfaciat. ⁊ dicitur fideiussor q̄asi iussu alterius ponēs fidem suam. Fideiussor in rem suam datus est qui fideiubet pro re aliqua in causa illa in qua res est futura sua. vt si fideiubet pro suo procuratore. in causa rei sue rem iudicatī solui.

Fides. quis est infidelis. ex de sum. tri. fuimer.

Fieri. hec vba fit ⁊ fiunt ñ tñ respicūt presens tpe ꝗ etiā futurū. xxv. q. j. generali. ī tex. ⁊ glo. Fieri inconuenienti quid dicitur hoc potest committi arbitrio iudicis vt dixit ala. extra de ap. an sit in glo. Vel fieri incontinenti dicitur. i. in actu se tenenti. i. antequ contrahentes ad actos actus ⁊ negocia diuertāt. ff. de vbo. ob. l. continuis.

Filiussa. est. qui est in potestate patris.

Filius emancipat⁹ est q̄ est ex manū vel ptātē pris.

Filij infra in vocabulo liberi.

Fiscus q̄ est s. in vocabulo cōfiscarij.

Fiscaria sunt tributa. C. de epis. l. iij. in glo.

Flocci nomine intelligit habitus hīs manicas lōgas ⁊ amplas. Cuculle vo noie habitus lōgus ⁊ amplus sine manicis. li. vij. de statu. mo. ne in agro. §. verum.

Foresta est locus vbi fere includuntur quib⁹ habet aliquis vsum venandi. ex de dona. cum dilectus. in glo.

Forum est locus rebus venalib⁹ deputatus. est etiam tribunal ꝓm Goffredum.

Forus est locus exercendis litib⁹ in presentia iudicis assignat⁹ a fando dictus vel a foroneo rege qui primus greis legem dedit. extra de verbo. sign. forus. Et dicitur competens. s. alicui quem sortitur ratione delicti vel contractus vel domicilij vel rei de qua agitur.

Forane⁹ est qui forum tenet. vt ibidem vel de foris venit. iij. q. vj. peregrina.

Fortitan quādoq̄ ē dubitatiuū. vt ex ōr voto magne.

Fratrem noie cōtinet soror. ff. de pactis. l. tres fratres.

Fraus fraudare s. in vocabulo dolo primo.

Fructus dicunt qui superfuerit deductis expensis que fiunt gratia fructuum. Fructus quidam sunt industriales vt frumentum vinum. ⁊ consimilia. quidam naturales vt fructus arborum extra de resti. spo. grauis. in glo.

Functio est vsus consuetus.

Fundus est mansio alicuius cum accessionibus.

Fundū diuidi ī certas regiones ē diuidi ī determinatas ptes.

Fur est abigeus in quo differunt s. in vocabolo abigeus.

G

Generali ꝓmone ꝑsona lōgis qñq̄ intelligit excepta. qñq̄ nō. nec etiam familia eiⁿ. ex ōr iureiura. petitō Generale verbum non est semper generaliter intelligendum. ibidem ad nram. ī glo. vlt. Quod generaliter ōr. imo etiā quod idefinite dicitur. generaliter est intelligendum. extra de pnu. lepro. qm in gl. de hoc infra ī vocabulo idefinita. Generalia vba sunt ad ciuiles modū referenda. ff. de fideiu. l. si cui. de hoc s. in vocabulo cōcessio.

Glandis nomine omnes fructus ꝓtinētur. ff. de glāde. l. vna.

Gregem faciunt. v. porci. vel. x. oues s. in vocabulo collegiū

H

Haustus est ius hauriendi aquam de puteo vicini.

Habere actionem est min⁹ q̄ habere rē. ⁊ hoc est etiam quod ōr. melius est pignori incumbere q̄ in ꝑsonam agere. ff. de re. iuris. l. minus. Habere tenere. ⁊ possidere. qñ hec tria ponunt in aliquo instrumēto sic debent exponi scz q̄ recipiens habeat. s. de iure teneat naturaliter ⁊ de facto. possideat ciuiliter ⁊ de iure qz ciuilis possessio ē cā acq̄rēdi dñij lz aliquando possessio sit tñ naturalis non ciuilis. vt illa quā habet vasallus.

Hercisco. i. diuido. ⁊ inde iudicū fami. hercis. i. diuidēde.

I

Hirotonium ē loc⁹ in quo pauper alūtur ꝓm Accur. C. de sacrosanctis ecclesijs. l. illud.

Ignorantia lz s. habitū sit in multis locis de multiplici ignorātia. tñ ad plenior ē euidētā ponēde sunt h plen⁹ diuisiōes ignātie. ⁊ ē h dōm q̄ ignātia excusat ⁊ q̄ ñ. ⁊ q̄ magis excusat ⁊ q̄ min⁹. Sciendū igit primo q̄ ignorātia est triplex. Prima ē ignorantia negatōis. q̄. s. scia negat nec debitū sciendi pōnit ⁊ hec simpliciter excusat. scda ē ignorātia priuatōis. scz q̄ scientia negatur aptitudo tamen siue debitum sciendi pōnit. ⁊ hoc ī eis que pertinent ad salutem excusat a tanto sed non a toto. Tercia ē ignorātia dispositiōis. scz que ponit errorē siue perceptionem cōtrariam scientie recte. ⁊ hec in his que pertinent ad salutē accusat ⁊ non excusat. Itē ignorātia diuiditur ex pte materie circa quā est. qz alia est iuris. alia facti. ⁊ ignorantia iuris si aliquos excusat. minus tamen excusat q̄ ignorātia facti. Ignorantia vo iuris. alia est iuris naturalis. alia iuris diuini. alia iuris canonici. alia iuris ciuilis. Ignorātia iuris naturalis nullum habentem vsum rationis excusat. qz hoc ius est in corde hominis scriptum. j. q. iij. in. c. turbatur notandū. Ignorātia vo ad iuris diuini q̄tū ad aliqua sum plicter excusat laycos. q̄tū vo ad aliqua excusat a tanto nō a toto. Legem. n. ⁊ prophetas ⁊ euangelium. ⁊ veterinam apostolicam scire tenent episcopi ⁊ prelati. maiores qui tenentur omni poscenti reddere rationem de ea que est in eis fide ⁊ spe. vnde ab eis requirit scientia noui ⁊ veteris testamenti. Layci vo tenent ad noticiam decalogi ⁊ fidei. put in apostolorū symbulo cōtinetur. Ignorantia autē iuris canonici excusat aliquos ⁊ aliquos non continet enim ius canonicum constitutiones per quas discernuntur peccata ⁊ has tenentur scire presbiteri curam animarum habentes. ⁊ confessores. non autem ita tenentur alij clerici ⁊ multomminus Layci. Sed ⁊ ipsi presbyteri ⁊ alij clerici ꝓm q̄ sunt in maiori gradu constituti ꝓm hoc plura scire tenentur. Ignorantia autem eorū q̄ publice ꝓmulgātur ad laycos pertinētiū nō excusaret eorum peccatum quod p ignorānā ꝑpetrarēt. di. xvj. q̄ dicitis. Ignorātia vo iuris ciuilis aliquib⁹ pdest. vt mulierib⁹ rusticis. mulierib⁹ ⁊ minorib⁹ maxie i dāno vitando. nō sic autem ī maleficijs. Ignorātia facti alia est facti idifferentis ad salutē vel ad officiū. ⁊ hec excusat. j. Corin. x. Omne quod in macello venditur māducate. nihil interrogātes ꝓpter cōscientiā. Alia est facti necessarij ad officium vt in presbito q̄ sit facta manuū ipositō. ⁊ hec ñ excusat. Alia ē facti necārij ad salutē vt q̄ ipse ē pass⁹. ⁊ hec ñ excusat ī hīnib⁹ vsū rōis. Itē ignātia facti. alia ē facti ꝓpij. alia facti

aliem. si proprij. aut ꝗ quis operã vedit rei illicite. ⁊ tunc non excusat. Aut rei licite ⁊ tunc aut habuit diligentiam ⁊ sic non excusat a toto sed a tanto. si autẽ sit facti alieni. aut est ignorãtia probabilis. s. ad quam nõ requiritur q̃ sit nimis diligẽs ⁊ curiosus in inquirendo. nec etiã q̃ sit nimis negligẽs ⁊ hec excusat. aut est crassa ⁊ supina. vt ci quis dicit se ignorare ea que sunt publice coꝝ populo facta. hec non excusat. Item ignorantia alia est simplex. vt cuꝫ quis teneꝫ scire quod nescit ⁊ facit ad hoc q̃ sciat. sed nõ quicquid põt. vel ꝑm aliquos potest dici ignorantia simplex illa que priuat scientiam nec ponit vetitũ sciendi. ⁊ hec est in his qui non habent vsum rationis. Alia est crassa. vt cum negligit scire illud qd̃ teneꝫ scire. nec tamen vult se nescire. Alia est affectata vt cum qs negligit scire quod teneꝫ scire ⁊ placet et nescire. ꝑma excusat a tanto et a toto. sed secunda adhuc excusat sed min⁹ q̃ prima. tercia vo accusat ⁊ non excusat. Item ignorantia alia vincibilis alia invincibilis. Invincibilis autẽ. aut est introducta ꝑter omnẽ culpam. aut propter culpam preambulã. Si ꝓmo modo. aut simpliciter cognitionem priuat. vt in his qui carent vsu rationis omnino ⁊ hec excusat a toto. aut non tollit omnino vsum rationis. sed plenum. ⁊ tunc non excusat a toto vt in his qui nõ sunt plene furiosi. ꝗ habent aliquo mõ lucida interualla ⁊ in pueris qui sunt capaces aliquo modo precepti licet non plene. Si autẽ ꝑ propriã culpam vt in ebrioso ⁊ furioso quoꝝ vterq̃ se precipitauit in hoc ꝑ suam culpã. sic excusat saltez a tãto. Si aũt sit vincibilis. aut est crassa et supina. aut affectata. vt qd̃ ẽ s. ꝓxie dictũ. s. ꝗ. Item ignorãtia alia ẽ simplex ⁊c.

Incorporalia dicunt iura actiones ⁊ seruitutes.

Incola est q̃ in aliqua regione domicilũ contrahit vel trãstulit quasi ibi sedẽ habitur⁹. ff. de vbo. sig. ita q̃ transferis. Jo. an. domicilũ retinuit. lz etiã cã studij ibi steterit. C. d incolis

Indefinita equipollet vniuersali. extra de punle. q. circa. hoc ẽ vez de indefinita legis vel canonis ius tradere intendentis. talis enim indefinita equipollet vniuersali. si lege vel canone nõ diffinitur. xxxj. q. j. q̃ si ꝓmiserit. hec ⁊ plura alia de hac materia. extra de conu. lepro. qm̃ in glosa. Sed hoc nota ꝑm Jo. an. q̃ qm̃ ñ est cadẽ ratio ⁊ condiuo ꝓter aliqd accidens omnium particularũ ĩ vniuerso cõprehensorũ. indefinita ñ equipollet vniuersali. vbi grana si legeꝫ lana indefinite non cõtineꝫ in legato lana tincta. ff. de le. iij. l. si cui. ⁊ si legeꝫ omnis lana tincta lana etiã cedit legato. ff. de au. ⁊ ar. lega. l. pediculus. ꝗ. tincta. lana enim nõ procedit ex eius origine. ꝗ ex accidẽtali eius operatione. Sed qm̃ omnũ particularũ est eadem rõ ⁊ ꝓditio. q. non variaꝫ ꝑ accidens licet forte sint ꝑtes ex origine q. vna lana est melior alia ab origine. tunc indefinita equipollet vniuersali. ff. de le. ij. l. si plurib. hec Joh. an. vj. libro de electi. vt circa in glosa. g.

Indictio est numer⁹ annorũ consistẽs ex triho lustris. est autez lustrũ quinquennũ quod quõ vere possit inueniri habetur ex de fide instrumen. inter dilectos. in glosa

Indoles supra in vocabulo. vbi proximus.

Infamia est aliud q̃ scandalũ ⁊ plus importat grave scandalũ q̃ infamia. q. hoc ꝑ purgationẽ tollitur. ꝗ in illo purgato nõ iudicatur. extra de homicid. ex litis. j. ĩ gl. fi.

Ingenuus est ꝓprie is qui statim vt nascitur est liber. instit. de ingenuis. ĩ principio. m̃ aliqn̄ sumit pro eo qui plenã habet libertatem. extra de seruis non ordi. c. j.

Inscribere est se obligare si non ꝑbauerit ad eã penã quã reo debz pan si ꝑbauerit accusator. ex. sup his. ĩ gl. d accusatorib⁹

In integrũ restituere. est reducẽ in eũ statũ in quo erat ante lesionẽ. ex de restit. in int. auditis. in glo. fi. ꝑ quẽ modũ sbuentur minoribus q̃ nõ ꝓleuerũt. xxv. an. ⁊ ecclesie iure minoris. ⁊ qm̃q̃ etiã maioribus ex iusta ⁊ legitima cã. ff. ex qbus causis maiores. per totum ꝑm Soff.

Iniuria dr vno modo generaliter omne qd̃ nõ iure fit. Scdõ spãliter iniqtas ⁊ ĩiustitia iudicãtis quasi ius iniquũ ex eo dicta qd̃ iure ⁊ iustitia caret. Tertio de culpa. vt in. l. acquilia. Quarto dicit cõtumelia vt insti. eo. in pn. Fit autẽ iniuria tripliciter. l. re. vt cum manus inferunt. vbis qm̃. s. cõuicium dicitur. litis vt cum ad infamã alicuius libell⁹ vel carmẽ famosum conficitur conscribit vel editur. ff. e. l. j. ⁊ l. apud labiõem hec Soff. n. de iniurijs.

Inofficiosũ testamentũ dicitur qd̃ est factũ cõtra pietatis officium. s. in quo extraneus heres cõstituit ⁊ filius inique preteritur vel exheredatur.

Inseruire frequentam notat. ex de fideiusso. c. j. ĩ glo.

Insolidum qm̃ pomit in instrumẽtis ẽ idem qd̃ in totũ.

Insolutũ. i. in solutõ ꝗ. ꝗ vocabulo dare.

Instituere. j. in vocabulo inuestire.

Instrumẽtũ publicũ dr instrumẽtũ manu publica factũ. i. notarij qui est persona publica. Sũt aũt illa que faciunt instrumentũ publicũ ⁊ autenticũ regulariter. vj. s. annus dñi. indictio. dies. locus. testis ⁊ nomen notarij. licet alicubi addat. vij scz nomen pape vel imperatoris regnantis tempore quo conditum est instrumentum.

Intentio siue capitulum in iure dr illud quod intendit probare per testes qui producit eos.

Intelligentia dictorũ ex causis est assumẽda dicendi. extra de vbo. sig. intelligentia. non ex opinionib⁹ singulorũ. sed ex cõmum vsu sunt intelligenda noia. ff. de sup. l. labeo.

Interdictũ est idem qd̃ actio in iure ciuili. vnde dicit interdictum quia inter duos dictum. non ab interdicendo vel prohibendo. Est autẽ multiplex interdictũ quod hic dicere omittõ gratia breuitatis. ⁊ quidem de quibusdam interdictis habeꝫ infra in vnde.

Interesse est damnũ emergẽs ⁊ lucrũ cessans ex eo q̃ aliquid fieri cessat. C. de fen. que ꝓ eo q̃ cõmuniter interest. l. vna. ĩ glo. in v. prout possibile. Interesse est quãdoq̃ circa rem. quãdoq̃ extra rem. Item quãdoq̃ loco rei quandoq̃ loco pene succedit. Item aliud est in bone fidei iudicijs scilicet aut instricti iuris iudicijs seu arbitrarijs vel ĩ maleficijs. Item aliquãdo in lucro. aliquãdo in damno. Item aliqn̄ ex cõuẽtõe de eo habita. aliqn̄ ex nã contract⁹ seu quasi contractus estimandũ est. Interesse quod est circa rem iuste potest petere ⁊ habitum reuinci puta vendidisti mihi vinum quod nunc valet. xx. precio. xx. precium solui nec vinum vis tradere mihi. ⁊ postea vinum fit maioris precij scilicet. xl. ad prestandum est. quia saltem hodie dandum est. Si enim fuisset mihi traditum eras habiturus tãtũ. ff. de act. emp. ⁊ ven. l. si sterilis. ꝗ. cum per venditorẽ. Extra rem est interesse. vt vendidisti mihi vinũ precio. x. soliro. non est carius vinum factuz sed si tradidisses potuissem ex eo lucrari. vel vendidisti mihi granũ nec tradis. et ĩ ꝰ seruũ mei fame interierunt. hic q̃ lucrũ vel damnũ extra rem vẽdita ꝓtingit nõ estimaꝫ neq̃ petit ꝗ penẽ res vendita vt interesse cõe. s. precũ gram vel vini vt ibidem. Qm̃q̃ tũ euenit vt illud etiam interesse quod est extra rem prestetur tam in cõtractib⁹ q̃ in maleficijs ĩ contractibus. vt si sciens seruum in rem vel fugitiuũ mihi ignorant vẽdidisti. teneris mihi de oib⁹ dãmis ⁊ iniurijs ab eo mihi illatis vt ibidem. l. iulianus. ꝗ. j. de actionibus empti. In maleficijs vt si promisisti mihi bouem aut asinum. ⁊ asinum occidisti qui erat precij minoris teneris ad dandum bouem cuꝫ te potuisses liberare ꝓstando ante asinũ. ff. de socijs. l. stichũ. Loco rei succedit interesse qm̃q̃. puta fui in macello et emi carnes noluisti dare ea die qua debuisti non ad carnes sed ad meum interesse teneris mihi.

Item si promisisti facere vinum vsq̃ ad certum diem nõ ad ipsam vinum die trãsacta. sed ad interesse mihi teneris. C. de ac. emp. ⁊ ven. l. cum venditorem ⁊ tale interesse petitur vt ibidem. Succedit etiam interesse qm̃q̃ loco pene. vt si promisisti mihi soluere quẽdã equũ certa die ⁊ loco quẽ ego alteri eodem die ꝗ certa pena tradere promisi ⁊ solutionem seu traditionem prorogasti. ⁊ ideo die qua promisi tradere non potui ⁊ sic penam incidi. non tm̃ ad equum. sed etiam ad interesse pene teneris mihi. ff. de eo quod certo loco. l. iij. ꝗ. nunc de officio. In bonefidei iudicijs cũ considerat interesse ex nã ꝓt⁹. ex nã actionis. ⁊ ex officio iudicis. Ex natura contractus vt vendidisti mihi fundum iuxta fundum petri ⁊ dixisti q̃ fundus petri debebat seruitutem fundo quem mihi vendebas cum in veritate non deberet. vel vendidisti mihi equum ⁊ dixisti q̃ in stabulo erat mansuetus cum esset ferocissimus. Et generaliter si non prestetur quod conuenit siue dixeris aliquid ad esse quod abest. vl aliquid abesse quod adest interesse. meuz petere possum. etiam si hoc ignorans ita credẽs esse dixisti. quia q̃ ignorabas asserere non debuisti. ff. de actione empti. ⁊ ven. l. iulia.

mus. §. quod autem. ⁊. §. si venditor. Ex natura actōnis ꝓsi derare interesse quādoqz. vt vendidisti mihi vinū ⁊ non tradis mihi eam teneris mihi ad meum interesse etiā singulare vt ibidē. l. j. Judicis officio venit interesse in iudicijs bonefidei vt vsure ⁊ fructus. vsura vt deposui apud te pecuniam ⁊ eā puertisti in vsus tuos nec restituis eā mihi. ꝗ es in mora mihi teneris ad vsurā. C. depositi. l. vsure. ⁊ petitur hoc interesse nō vsura. ⁊ istud interesse pen pōt cū penē causa damni vitandi. nō lucri captādi. ⁊ ideo caute dixit canon. incrementa suscepint. xiij. q. iij. si quis obiitus.. fructus vt vendidisti vineam pretiū solui nō tradis mihi. teneris ad fructus quos post ꝓtractū percepisti. qui veniunt iudicis officio. vt. C. de actō. emp. ⁊ ven. l. fructus. In stricti iuris iudicijs qñ queritē de estimatōe rei pente. interesse circa rem venit a tpe more. verbigratia vendi tibi vinū mutuo qō tpe cōtractus valebat. v. solidos ex iudicii cōgruo loco ⁊ tēpe denunciaui tibi vt mihi vinū redderes ⁊ tūc vinum valebat xx. solidos. postea passus es me ire ꝓtestari ⁊ tunc valebat xv. In qua estimatōe debes ꝑdemnari: certe in. xx. soliō. qa tm fuit tpe denunciatōis a quo tpe incepisti esse in mora. vt ff. si certū petatur. l. vinum. In arbitrarijs actōmb ꝑsiderat interesse ⁊ in lucro ⁊ in damno. vbigratia. ex aliqua certa causa ꝓmisisti mihi soluere aliqō merces loco certo. puta rome certa die vel pecuniā. nō solū dānum qō sustinui si nō fuit solutū qō fuit ꝓmissum suo loco et die seo etiā si negociator sum. illud qō ex mercib lucrari mihi potui est restituēdū. vt. ff. de eo qō certo loco. l. arbitraria. In maleficijs ꝑsiderandū est interesse. ⁊ circa rem ⁊ extra. Circa rem: vt si meus seruus erat institutus heres. quē ante aditā hereditatē occidisti. teneris eīm mihi ipius corpis empti ⁊ quāto plurim fuit eo anno. vel. xxx. diebz retro. Extra rē. qz ñ solū pretiū serui heredis occisi. ꝗ etiā pretiū hereditatis quam morte aduenientē nō habui facto tuo mihi dabis. ff. ad. l. ac qui. l. si seruus. Ex puentōe prestat interesse. vbigratia. vendidi tibi vinū ⁊ tradidi. pactū fecisti mihi in ꝓtractu vt eā mihi locares in anno sequenti ⁊ ꝓmisisti q si nō feceris mihi dares. c. soliō. nomie pene. non facis. teneris mihi ad penam que pena est meū interesse ex eo q nō locasti. vt. ff. de acti. emp. ⁊ ven. l. predia. Interesse ꝑsiderat regulariter in damno tm. casualiter aūt in lucro. ⁊ sunt hi casus in quibus lucrū ꝑsiderat. primus est qñ agitur arbitraria actōe s. cum quid certo loco ꝓmissum est. qz ibi ꝑsiderat lucrū et damnū vt supradictū est. scōs casus cū agit iure locati ⁊ cōducti. verbigratia locasti mihi vineā vel aliquā colomā vsq ad. v. annos. nō pateris me fruere locata forte p annū. hic q̄ vis alijs annis me patiaris vti. tm teneris mihi ad interesse meū in quo ꝓtinet lucrū quātū inde facturus eram. ff. locati. l. si fundus. tertius est qñ agitur in maleficio vt supra dictū est in exemplo de seruo herede instituto occiso ante aditam hereditatē. Quartus casus est qñ agit rem ratā haberi. verbigratia. agebas ꝗ me noie petri. cuius te dicebas esse procuratorem ego dixi q dubitabam de mandato ⁊ tu dixisti q ꝓmittere volebas q petrus ratum habuerit ⁊ ꝓmisisti. postea petrus noluit rati habere. ⁊ sic ꝓmissa est stipulatio in qua stipulatōe venit interesse meum ⁊ in lucro ⁊ in damno. in damno in eo qō mihi abest ꝓter litem a te mihi mora. in lucro q lucrari potuissem. ff. rem ra. ha. l. si ꝓmissa. Quintus casus est cū agit tutele. verbigratia. Petrus minor erat annis. xiij. Johes eius tutor fuit ⁊ cepit administrare bona sua factus est petrus maior an. xiij. ⁊ sic finita est tutela. agit petrus ꝗ Johem petens sibi reddi rōem tutele: in qua actōne interesse ꝑsiderat ⁊ in lucro ⁊ ī damno. qz pupillus ante erat heres institutus. Johes vo sua culpa hereditatē tenuit vel cū aliqua posset querere nomie pupilli sua culpa nō quesiuit lucrū eīm qō dolo vel culpa tutoris pupillus amisit tutor eius restituere tenet. In damno vo qz male administrauit. Et qō dixi de tutore locū videtur etiaz habē de curatore. vt. ff. locati ⁊ pduc. l. tutele. Sextus casus est cum agit interdicto ne quid in loco publico fiat. puta ꝓhibitū est a iure ne aliquis debeat edificare in loco publico. ⁊ si quis hoc faciat licet de ꝓpio pōt agere ꝗ eū. nisi. s. princeps ꝓcederet q edificaret. Sj pone q Johes impetrauerit hoc a principe ⁊ edificauit. martinus vo vult ꝓhibere nūqd pōt? Rendeo si martinus damnū patit agere pōt nō obstante rescripto. quia princeps illud ꝓcedendo videtur cōcedere sine damno alterius. ⁊ in hoc casu damnum patit qui ꝓmodum amisit. vt si martinus domū habeat iuxta locū publicū in q̄ alius edificat. ⁊ ꝓter edificiū illud aditus seu ꝑspectus domus martini fiat deterior. ff. ne quid in loco publico fiat. l. ij. §. merito. Ad hoc nota ꝑm Bern. ⁊ host. ex de iniur. ī nostra. q triplex est interesse sicut et preciū. s. puerū. ꝓnūe ⁊ singulare. ff. de ac. empt. ⁊ ven. l. j. interesse siue preciū est triplex. de quo pres puenerūt inter se. ⁊ illud est pstandum sicut est puentū. Interesse ꝓmunē est illud qō res ꝓmuniter valet. puta debebas mihi dare. x. minas tritici tpe certo ⁊ ñ dedisti. ideo teneris mihi dare tantū quantū valebat ꝓmuniter illo tēpe. Interesse singulare est illud qō res plus valet vni q̄ alteri. puta amisisti librū mecum quem mihi correxeram in quo multo tpe studueram. ⁊ ideo plus valebat mihi q̄ alij.

Interlocutoria est quando iudex residens p tribunali ꝓnūciat aliquid de plano.

Interpellare est qñq interrumpere. vñ dicit p litis prestationē interpellari. i. rampi legis ꝑscriptōem.

Interpretatō dubiorū. ē. in vocabulo dubiū.

Intrusi dicunt qui nō p electōem canonicā ꝗ p violentiam occupant honores vl officia vl bñficia ecclesiastica.

Inuentarium est scriptura quaz heres incohare debet infra xxx. dies a morte testatoris. vel postq̄ scit se institutū heredem ⁊ ibi scribere oīa res defuncti sub testib ⁊ eiz ꝑficere debet. j. xl. dies vel infra ānū si res sint remote. ⁊ tūc nō tenebitur creditorib vltra illud quod inuētum fuerit in hereditate. Si aūt nō fecerit inuētariū tenebit insolidū.

Inuestire ⁊ instituere idē sonāt. est aūt instituere ꝑm ꝓprietatem vocabuli ponere in possessionē q̄si intus statuere. ꝗ in hoc differunt. qz instituit quis dicitur principaliter. inuestiri aūt in absentia ꝑm hosti. ꝑm vo ber. extra de insti. auctē. instituere est spūalis iuris beneficij vel dignitatis corpalez possessionem tradere. inuestire aūt est ius canonic vel dignitatis tribuere. quod fieri potest p anulum vel librum indifferenter tm vnū p alio sumitur.

Jrenarche dicunt qui disciplinę publice ⁊ corrigēdis moribz presunt. vt milites qui vadūt pquirere latrones. ff. de mu. ⁊ ho. l. vltr. §. irenarche.

Irrepe. i. latenter inualescere. Jo. an. li. vj. de excep. pia.

Itinerarche dicunt itinerz custodes.

Interemptor est mediator in emptionibus. dist. xiij. ca. j. et penultimo.

Interdiu. i. in die.

Jubeo infra in vocabulo precaria.

Judices domestici sunt ex quibz p magna pte ius pendet et ꝓsilium.

Judicio maioris partis standum est generaliter. nisi in certis casib. ex de rescript. pasto. in glo. b.

Judicium dicit quasi iurisdictio. ex de vbo. sig. forus.

Judicū ꝑtradictū dicit si dicere hic esse ꝑsuetudinē. ⁊ tu adversarius meus diceres nō esse ꝑsuetudinē. ⁊ iudicaret esse cōsuetudinē. ex de vbo. signi. abbate. in glo. fi.

Judex dicit quasi ius dicens ꝓpio siue q iure disceptet. ē aut iure disceptare iuste iudicare. nō est q̄ iudex. s. bonus si non sit in eo iustitia. vt in. c. forus.

Judices assessores sunt qui assident iudici in cognitōe cause suum prebentes ꝓsilium.

Judices pedanei erant qui de causis minis cognoscebant.

Jurgiū dī quasi iuris garriū. eo q hi qui causam dicūt iure disceptant. vt in. c. forus.

Jus est genus. lex aūt species eius. di. j. ius generale nomē Jus est ars boni ⁊ equi. ff. de iusti. et iure. l. j. Jus aliud est naturale qō. s. est cōe oīb natō. eo q instinctu nāe non aliq̄ ꝑsōne vbiqz habet. vt maris ⁊ femie ꝑiūctio. liberorum successio. s. in bonis pentum. puerorū educatio. cōis oīm possessio. qz iure nāli oīa sunt cōia. ⁊ oīm vna libertas. acquisitio eorū. q̄ in celo ⁊ terra mariqz capiunt. que in nullius bonis cedūt occupanti ꝓcedunt rei deposite vel ꝓmodate pe-

cunie restitutō. violenne p vim repulsio. Aliud est ciuile. qō
ſ. quisq; ꝓp's vel quecq; ciuitas sibi ꝓprium ꝓstituit diuina
humanaq; cā. Aliud gentium vt sedū ostiliū occupatio.
edificatio. munitio. bella. captiuitates seruitutes ꝛc. qō ideo
dicat gentiū qr eo o ñes fere gentes vtunt. Aliud militare
vt solennitas belli inferēdi. nexus federis faciēdi. signo da-
to cum hoste ꝓfictus ꝛc. Aliud publicū ⁊ istud ꝓstitit in
sacris ⁊ p̄sbris. ⁊ magistratib. Aliud q̄ritum qō est ꝓpe
romanor. qr nulli tenent illud nisi quirites. i. romani i quo
agit vt legitimis hereditatib. vt curationibus. vt tutelis. vt
vsucapionib. que iura apud romanos tm̄ repiunt dis. j. et
dicunt hic romani omīs qui romano impio sbsunt. hoc Jo-
di. j. ius quiritū. Jus ciuile inuenit accipi diuersimode in
iure. vt enī vno mō ius ciuile quod quisq; ꝓp's vel ciuitas
ꝓstituit sibi. vt insti. vt iure nāli. §. j. ⁊ dicit ciuile ad diffe-
rentā iuris naturalis ⁊ iuris gentiū. scdo dicit lex. xij. ta-
bularū. vt. ff. vt insti. ⁊ iure. l. ius ciuile. §. hoc. ḡ. Tercio
vt offic iu s qō nō est ꝓtoiū. vt ibidē. l. ius ciuile. in ꝓncip.
Quarto dicit disputatō prudentiū que fuit facta sup legem
xij. tabulaꝝ. vt. ff. vt on. iuris. l. ij. §. hec disputatō. Quinto
quicqd habemus scriptū vt iure. vt. ff. vt vari. cog. l. j. §. p-
inde. Sexto quicqd iuri naturali vel etā iuri gentiū subtra
hitur. hec accur. in glo. ⁊ insti. vt iure naturali. §. j. Jus
pretorium est qō pretores introduxerunt adiuuandi vel sup
plendi vel corrigēdi iuris ciuilis gra. ff. vt iusticia. l. ius au-
tem. Jus quiritū ꝓstat ex legib ⁊ plebiscitis ⁊ senatuscō-
sultis ⁊ ꝓstitutōnib ꝓncipuz. ⁊ edictis senatoꝝ. ⁊ rūsis pru-
dentum. Est aūt lex ꝓstitutio popli qua maiores natu cū
plebib qd sanxerūt. Plebiscitū vo est quod pleb tm̄ ꝓstituit
vel qō ad p̄ces ꝓp's ꝓstituit. Fuerūt aūt plebiscita ꝓmo facta
ꝓter discordiam. que fuit inter nobiles ⁊ plebeios. ff. vt on
gi. iuris. l. ij. §. hisdem. Senatuscōsultū qō senatus tm̄ po-
pulis ꝓsulendo fecerūt. Constitutō vel edictū est qō tm̄
rex vel impator ꝓstituit vel edicit. Respōsa prudentum q̄
iurispiti respondent ꝓsulentib. di. ij. ꝓstat. c. j. Jus publi-
cum est quod spectat ad vtilitatē publicā. Jus priuatū qō
ꝓncipaliter pertinet ad vtilitatē priuatam. Juris corpus di-
uiditur in canonicū ius. ⁊ ius ciuile. Jus aūt canonicuz
diuidit in decretales ⁊ decretū. Decretales quaꝝ volumē de
etā exuagantes. diuidūtur in. v. libros q̄rū materia his vsib
habet. Pars prior officia creat ecclesiaq; ministros. Alia
dat testes ⁊ cetera iudiciorꝝ. Tercia de rebz ⁊ vita p̄sbiterorꝝ.
Mubendi formā dat rite quarta recenter. Ultima de vicijs
⁊ penis tractat eorꝝ. Quilibet aūt liber habet p'tes rubri
cas siue titulos in qbz ꝓmittit materia de qua tractat in ca
pitulis sequentib. Sub qualibet aūt rubrica sunt plura ca
pitula que dicūtur decretales vel ꝓstitutōes. ⁊ aliqñ in capi-
tulis sunt pagraphi. vnde qñ allegabis aliquid de decretalib
nō alleges librum ñ titulū ⁊ capitulū in eo ⁊ si sit capi-
tulum longū dices. c. tali circa principiū. vel mediū vel finē
vel versus finez. Vel si sint pagraphi in capitulo: alleges ca
pitulū ⁊ pagraphum. Post aūt ꝓpilationem p̄dictorꝝ. v. li-
brorꝝ elapsis mltis annis. ꝓpilati sunt duo alij libri. ſ. sexꝰ
⁊ septimus. in quibz quidem plurima de eisdem materijs ⁊
sub eisdem rubricis cū qnq; libris precedentib apponunt.

Decretū vo diuiditur in tres ptes. ꝓma vocatur distinci
ones. qr ē distincta p ꝓticulas centū ⁊ vnā. quaꝝ quelibz vo
catur distinctio ⁊ habet quelibet distinctō plura capitula et
plures. §. qñ igit allegas aliqd de hac ꝓma ꝓte allega q̄tam
distictōis. ⁊ c. vel. §. ⁊ si sit capl'm lōgū. dicas tali capl'o cir-
ca ꝓncipiū vel mediū vel finē. ⁊ qñ allegas capl'm non alle-
geo. §. ⁊ qñ allegas. §. nō alleges cap. Secda ps dicē cause.
eo q̄ est distincta i cāa. ſ. xxxvj. q̄z quelibz hz plures qōnes.
⁊ quelibet qō hz pl'a capl'a ⁊ pl'es. §. habz aūt. xxxij. cā. q̄-
stōes. vij. q̄rū. iij. qō hz. vij. dist. i quibz tractat de pnia. vñ
illa qō. iij. intitulat de pnia. hz aūt quelibz illaꝝ distinctōnū
pl'a capl'a ⁊ plures. §. qñ ḡ vis allegare aliqd de secda pte de
cretis debes allegare q̄tā cāe ⁊ quotā qōnis tacendo causaz et
noiando qōem ⁊ allegare. c. vel. §. sic. j. q. v. tali. c. vel. §.
⁊ subintelligit cā. Qñ aūt allegat aliquid de illa qōne q̄ intu-
lat de pnia debet allegari sic. de pe. di. j. c. tali. vel. §. vnde
noiari dz distinctio cū sua q̄ta. Tercia vo ps hus libri in-
titulat de ꝓcratōne. ⁊ habet. v. distinctōes q̄rū quelibz hz
plura capi. vñ qñ aliqd allegat de hac pte dz noiari distinctō
cum sua quota. dicendo sic. de pse. dist. j. tali. c. vel. §. tali.

Jus vo ciuile diuidit in quatuor. ſ. codicē. digestū. auten
ticum ⁊ institutā. Codex hz. xij. libros. q̄z. ix. ꝓmo tm̄ ma
gistri legere solent. ⁊ qñ allegat aliqd de ꝓmis. ix. libris. nō
noiatur liber nec eius quota. ñ tm̄ codex ⁊ titulus ⁊ ꝓncipi
um legis. vel lex cuz q̄ta sua ⁊ si lex sit longa dicē lege tali
circa ꝓncipiū mediū vel finem. vel si lex sit distincta in pl'es
. §. dicē lege tali. §. tali. Qñ vo allegat de tribz vltimis li-
bris noiari debet liber cū q̄ta sua. ⁊ noiari etā dñt alia vt i
ꝓmo nouē libris. Et nota q̄ qñq; in codice allegat autenti
ca. Est aūt autentica hic qō est additū iuri antiq ⁊ ponit in
margine inter glosas ñ de lra grossiori ⁊ qñ allegatur aliqd
de hac autentica debet noiari. L. ⁊ titulus in quo est auten-
tica. vt. L. de epi. ⁊ cle. auten. generaliter. Digestum aūt
diuidit in digestū nouū. digestū infortiatū ⁊ digestū vetus.
Nouū habz. xxiij. libros. Infortiatum. xij. Vetus. xxij. ⁊
sic sunt libri. l. ⁊ qñ allegat aliqd de digestis. quocūq; noia-
ri debet digestis. ⁊ titulus ⁊ lex. sicut in. xij. libris ꝓmis co
dicis. Autētica vo diuidit in. x. collationes ⁊ quelibet collatio
habet plures titulos siue rubricas ⁊ quilibet titulus vnū. §.
vñ qñ allegat aliqd de hac auten. ꝓmo debet noiari aut. po-
stea titulus. deinde. §. ⁊ vlti. collatio. sic. vt in aut. de manda
to pricipis. §. si tibi. col'. iij. Institutā aūt hz. iij. libros. ⁊
quilibet liber hz plures titulos. ⁊ quilibet titulus hz pl'es. §.
vñ in allegādo institutā. debet ꝓmo noiari insti. postea titu-
tercio. §. sic. insti. de fideicō. §. in heredē.

Jus patronatus est auctas seu ptās. puenien ex beneficijs
ante ꝓcratōem ecclesie collatis. puta ex fundatōne. edifica-
tione ⁊ dotatione. vt. xvj. q. vij. filijs. ⁊ c. quicunq; ⁊ xvj.
q. ij. abbatē. vnde vsus. Patronū faciunt tres edificatio fun
dus. hec goff. Dicit etā iuspatronatus qñq; aduocatō. qñq;
vicedñatus vel custodia. vel guardio. vel ius frequētandi
vel pcessionis. qñq; g'a. ex de iurepatro. q̄ cleri. in glo. a.
Jure ꝓprie dī res aliqua vendi in instrumēs vendiōnis
qñ ꝓprietas eius transfert in ementem.
Jullio infra in vocabulo mandatum.
Justicia dicitur quasi iuris status. extra de ꝓbo. signi.

L

Lex quid est. dictū ē. s. in vocabulo ius q̄ritū.
Lex alia publica q̄ a sctis patrib scripturis ē pfir-
mata. vt lex canonū. alia priuata. ſ. q̄ ex istincta. ſ. ſ.
in cordib sideliuz est scriꝗta. ſ. charitatis que dignior est q̄
ꝓma. xix. q. ij. due.
Lex qñq; dicit ꝓsuetudo. j. di. ꝓsue. qñq; regl'a. j. q. vij. c.
ij. qñq; ro. di. j. ꝓsuetudo. qñq; ius scptū siue ꝓstō quecūq;
qñq; ꝓstō ciuil' tm̄. Lex. xij. tabularū dī lex i. xij. tabulis
scpta. cū enī leges ꝓpt discordiā plebeiorꝝ cū nobilib fere p
xxx. annos i dissuetudinē abijssent. creari fuerī. x. viri q̄ fui
rulerī leges grecorꝝ i latinū ⁊ eas i. x. tabul' eburneis scpse
rūt. ⁊ ijdē. x. viri postea videntes i ill'. x. tabul' mltas leges
deesse ac. eptā ptā re corrigēdi ⁊ suꝗplēdi. duas alias tabl'as
addiderūt ⁊ ita facta est lex. xij. tab. hec Jo. di. vij. c. ij. Po-
stea cū pdicti. x. viri sibi mgrānū vsparēt sunt a pl'o icarce
rati. ⁊ sic ꝓsules sunt facti q̄ senatuscōsulta ꝓposuerī. postea
ptores ꝓstituti sunt q̄ edicta fecerunt. hec Iso.
Lex municipalis est lex quā aliqua ciuitas ꝓstituit sibi ⁊ ē
ius ciuile. Insti. de iure naturali. §. j. in tex. ⁊ glo.
Leges ciuiles femina si nel cu ⁊ mules. Clericus ⁊ cultor p
cat sibi iudex ⁊ vitor.
Lex multiplex est. ſ. falcidia sic dicta a falcidio tribuno q̄ le-
gē fecit q̄ nullus tantū legaret in testō q̄n salē ādmnus q̄
ta ps supesset heredib. di. ij. quedā. Satira. ſ. q̄ de plurī
bus sit rebz loq̄ dicta a copia rex ⁊ a saturitate. vñ et satu
rā scribē ē poemata varia pdē. vt Oran' ⁊ Juuenal'. Rho-
dia. q̄. ſ. nauiū ꝓmercior ē ab insula rhodo dicta hec ꝓdi
sima ē. q̄ patienib naufragiū inhabitatores omīa auferūt.
hodie aūt excōmunicati sunt. dis. ij. quedā. et capl'is sacrā-
bus. Ostensia. facta. ſ. inter plebem ⁊ populuz. q̄ constituit

vt non valerent plus plebiscita q̃ leges populi. Acqlia ꝓm plebiscitū est. q̃ loqtur in eo casu in quo qs culpa sua dānuz alij vedit velut si equū suū occidit vel vulneravit. vel vestē suā scidit. Et in hac lege venit culpa leuissima vt si qs ex alto se p̃cipitavit ⁊ sup aliū venerit ⁊ ceciderit teneꝫ lege acql. vl' si putator ramū vtecerit ⁊ nō ꝓclamaverit ⁊ sic aliquem occidat teneꝫ. l. acquilia. ꝗ nō teneꝫ lege cornelia. de sicca. in qua venit tm̄ vlus. ff. ad. l. acqui. in le. Julia lese maiestatis. Ꝗ punit eos qui in rempu. aut in ꝓncipē aliqs machinari molin̄t sunt. Cornelia de siccarijs. hec loquiꝫ de homicidio qui cū telo ambulant cā occidendi homies in hac lege venit tm̄ vlus. Sunt et pl'es alie leges quas omitto causa breuitatis.

Legio. de hoc supra in vocabulo ala.

Legare est mittē. est etiā in vltima volūtate rem aliquā alicui relinquere.

Libellus est ꝓprius liber. i. modica scriptura. ⁊ est duplex libellus. s. ꝓuentōis ⁊ accusatōis. ꝓmus in ciuilib̄. scōs in criminalib̄ locū hz. In ꝓmo ꝓtineri dz nomē actoris ⁊ rei et iudicis cōtā q̃ agit ⁊ res q̃ petit. ⁊ dies in quo libellus dat. In scōo vo ꝓtineri dz nomē accusatoris ⁊ rei ⁊ iudicis ⁊ crimen de q̃ agit ⁊ q̃ntq̃ ꝑsona cū q̃ crimē ꝓmissuz esse dī. ⁊ locus in quo et dies accusatōis. ꝓfessio accusatōis cōtā iudice. ⁊ mensis in quo est ꝓmissum. diē aūt ⁊ horā ibi ponere ñ est ncē. hec goffre.

Liberi vel filij dicūt omies descendentes vsq̃ ad trineptes. ⁊ vlterius dicunt inferiores. Sic' pentes dicūtur omīs ascēdētes vsq̃ ad ternariū. ⁊ vlterius dicūt superiores. ff. de verbo. signi. ⁊ ff. de gra. l. j.

Libertas est nālis facultas eius qd cuiq̃ facere libet insti. de iure ꝑsonar. Liberi sunt qui nascūt ex ingenuis. Liberti vo sunt qui manumittunt. insti. de ingenuis.

Liceri est appreciari.

Licitarij dicunt q̃ rē aliquā emēdo vel ꝓducēdo vel aliū negociando appetunt ⁊ alter alter supare ꝓtendit pl⁹ offerēdo.

Limarche dicunt ꝓncipes locoz in qb̄ sunt diuersaz prouinciaz aut diuersoz regnoz ꝑm tū terminī. Et idē columarche dicunt. qz. s. ꝓma custodiūt vt hoies terrā colāt.

Limitanei dicūt q̃ sunt inter ciuitates ⁊ castra ꝓstituti vt limites defendāt vt hoies terram colant.

Lis a ꝓtentione limitis nomē ꝓus sumpsit. ex de v. si. for⁹.

Litē ꝓtestari dicit ille qui corā iudice cū testimonio ⁊ publice litē inchoat cū aduersario. Scōm Goff. litis ꝓtestatio est huiusmodi negocij ꝓncipalis apud iudicem facta narratō.

Item quasi litis ꝓtestatio est q̃n aliqs ꝓuentus in iudicio sup reb̄ immobilib̄ qs possidet noie alieno noīat dōm̄ i iudicio ⁊ accipit induciaz ad denūciandu dōo vt ad iudicē veniat vel mittat. at si ipe dōs nō ꝓpet in termino sibi dato. tūc eīn est lis q̃si ꝓtestata ꝗ ipm dōm̄ siue habeꝫ ꝑ ꝓtestata ad interrūpendā longi tpis ꝓscriptōnem. ex vt lit. nō ꝓtest. quoniam frequenter.

Litem pendere. est litē in incerto esse dū eius euētⁿ ē dubiⁿ.

Littere de rato. dicunt ꝓcuratoriū. qz ꝓstituēs ꝓcuratorem semp adijcit in fine q̃ qcquid ipe ꝓcurator fecerit sup eam ad quam est datus ratum habebit. extra de religio. do. cum dilectus. in glo.

M

Magones siue ventilarij sunt qui in seruis emendis vel vendendis mercatōem exercent.

Magistri scrineoz idem sunt qd scrinearij siue scrineoz cultodes siue ꝑgmatarij sic dicti. qz pragmaticas sanctiones scribebāt ⁊ eoz exempla in scrineis ad memoriaz recondebant.

Maleficiū est homicidiū furtū ⁊ hmōi. Sed quasi male ficiū est cū iudex ꝑ inexperientiā iudicat. Vel cū de domo alicⁿ est eiectū vl' effusum aliqd qd nocut transeunti.

Malleatores false monete adulterine sunt qui malleant falsam monetam.

Mandatarius est qui suscipit mandatū.

Mandator est qui aliquid alicui mandat vt illd̄ faciat.

Mandatū. ꝑ mandatū gnāle posterius datū nō derogat ꝓuilegio nisi de illo faciat mentōez. ex de offi. or. graue. Item ꝑ mandatum generale nō ꝓhibent nisi illicita. ex de ꝓbōz signi. sup quibusdā. Item tantū valet mandatū generale quo ad oia quātū spāle quo ad quedā. ex de voto. magne.

Item rei turpis mandatū nullū est. ff. mandati. l. si remunerandi. §. rei. Item q̃n mandatū vel pactū vnū ꝓtinet ī se duo. q̃z vnū est possibile alter impossibile nō obligat ī ꝗctib̄ vt si ego exp̄ōs rome ꝓmittā ubi hodie dare colonie. c. Sed bene obligat in iudicijs. vt si iudex mādet alicui q̃ cōparet corā se die ipossibili sibi teneꝫ ꝓparē die possibili sibi ꝑm hostien. ex de vlo. cū dilecti. Item qui exeq̃t mandatū nō debet excedere fines mandati. insti. mandati. §. ia qui.

Item mandatū spāle derogat gnāli. etiā si de eo faciat mēnonē. extra de rescrip. c. j. hoc aūt ꝑm Bar. in qōnib̄ ꝓmo fallit ī mandatis gnālib̄ q̃ sunt effectu spūalia. ex de offi. de le. ex pte. j. scōo in ꝓuilegijs. ex de rescrip. cū ordinez. tercio q̃n res nō est integra. quarto in legatis. ff. de suppellec. leg.

Mandatū et iussio differūt. qz iussio impat necessitatē nec finit morte. qz successor teneꝫ illud facē. mandatū vo importat liberā obiequendi ptātē ⁊ finit morte. Quidaz tm̄ dicunt q̃ tam ꝓceptū q̃ mandatū finit morte si noib̄ exp̄ssis seruatur. hec Joh. xiiij. q. ij. dudū. nō repio. sed habeꝫ in. c. q̃ tiam abbas. de offi. dele. de mandato. etiam habes infra in vocabulo precaria.

Mappula est ornamentū qd impator ꝓstantinus cardinalib̄ ꝓcessit. di. xcvj. constantinus.

Mappa est ornamentū equi ⁊ sunt magne linteamīa alba qb̄ cooperiunt equi cardinaliū cū faciūt ꝓcessionē. Alij dicūt mappulā esse epalem mitram. hec Jo. de hoc habeꝫ di. xciij. §. ꝓagis. in. c. nonnulli.

Materfilias est que honeste viuit quā nulle nuptie nec natales faciūt matremfam. sed tm̄ bon̄ mores. ff. de vbo. sig. pnunciatō. §. paterfami.

Maxime aliqn̄ ponit ꝓpatine. aliqn̄ ꝑ tm̄. vt ex de si. ꝓsbi. ad abolendam. Aliqui etiā legūt maxime ꝑ magis. ⁊ sic teneꝫ. ꝓprie ꝑm Ber. i bidem. aliqui ꝑ tm̄.

Menia ꝓprie dicunt edificia muroz ciuitatis sic dicta. qz munūt ciuitatē. ⁊ interdū dicunt abusiue menia omia edificia a munio. mis. i. edifico.

Mercis nomen ad mobilia ꝓtinet. ff. de v. sig. mercis.

Merū imperiū est habere gladij ptātez ad punendū facinorosos. vnde merū imperiū est quedam summa ptās ꝑ quaz ea que sunt iurisdictōnis maxime explicanē. ⁊ dz merum q̃si separatū a cogintōe pecuniaria eo q̃ nullū inde sequit ꝓmodū pecuniaz. ar. insti. de publi. iudi. in prin⁹ rer. est in. l. imperium. ff. de iurisdi. om. iudi. Hec aūt sunt meri imperij facinorosos punire delinquētes vinculare. vel incarcerare. mēbra mutilare. penā capitalē imponere. hec aūt est triplex vt dicit Hosti. ex de iureiur. veniens. s. mors. exiliū ⁊ relegatio. ff. de publi. iudi. l. ij.

Metus dicit q̃si mentē tenens siue impediens. q̃ eīn timet nō semp gerit in corde qd habet in ore. ⁊ inde dicit meticulosus. i. metu plenus. q. s. timet timenda ⁊ nō timenda.

Minores qb̄ succurrit ꝑ restitutōem in integrū sunt qui ñ ꝓpleuerūt. xxv. an. ff. de in integrū resti. l. ii.

Missalia vel missilia dicūt quedā ꝓstatōes quas nouus pretor solebat mittere in vulgū vt qd quisq̃ apprehenderet haberet suum.

Mitti in possessionē noie ventris est mitti in possessionem noie eius qui vel que est in ventre.

Mittē aliquē in possessionē est aut facē eū possessoez vt q̃n ꝓbauit rē esse suaz. aut eū ducē in possessionez. vt custodiat eā ⁊ in ea maneat nō vt eā possideat. vt reus q̃ citatus noluit ꝓparere tandē veniens litē suscipiat donec ꝓbauero eā esse meam.

Mixtū imperiuz est ptās media ꝑ qua ea q̃ sunt ī iurisdictōe media explicāt. ⁊ dz mixtū q̃si ex iurisdictōe ⁊ mero impio eo q̃ hz cōmodū pecuniaz ⁊ ꝓtinet ad ipm bonoz possessoē dare. in possessionē mittē. iubē. cauē. pupillis tutores dare. ⁊ omīs alie pene q̃nes. ꝓter penā capitalē ⁊ mutilatōem. vt ē relegatō vl' fustigatio vl' quis coercto. ff. de iurisdic. omiud. l. j. ij. iij. ⁊ iiij. in tex. ⁊ glo. hec guil. ⁊ Pe. de sam.

Modibus sonticus est q̃ ꝓpetuo nocet nisi sit curatus. l.

ij.§.si qõ in iudicio. ⁊ ibi glo. ff. si qõ cautionib⁹.
Adortuariũ dicitur qõ quis relinquit in morte. ex de offi. iudi. ordi. pquerente. in glo. supra.
Adulio dicitur custos mulorum.
Adulcare ē punire. ⁊ differt mlcta a pena. qz pena ē certa ⁊ a iure inducta. mulcta vo a iudice p sniaz irrogat. vñ appellat a mulcta. nõ aũt a pena. ff. de vbo. sig. si qua pena.
Adunicipiũ dr a munē ⁊ capio. ē at municipiũ opidũ ī quo pacis obseruande cã milites sunt pstituti. ⁊ mũcipes dicũt q mũicipia custodiũt. ⁊ q pest eis dr mũicipalis. Dicũt enim municipales q in municipio nati sunt.
Adminicla dicunt pbatões ⁊ instrumenta. qz causam muniunt. li. vj. de elec. quis. in fi. ⁊ in glo. Jo. an.
Adimus dicit cũ aliquis dat causa precedente. nonũ aũt est sine causa. extra de vbo. signi. inter nonum.
Adusio est idem quod fatuitas.

A

Anciscī est aliquid consequi.
Naufragiũ ē naue fracta sbmersio rez sine corpm.
Negaria pbari ñ pt. de hꝰ ī. in vocabulo pbano.
Negligentia est cuius qõ fieri põt ⁊ debet omissio.
Negociũ aliqñ sigt actũ alicui⁹ rei cui ꝓriũ est ocũ. Aliqñ actões cãe q ē iurgiũ litis. ⁊ dr negociũ qi negãs ocũ. dr aut negociũ ī cãto ⁊ negociatõ ī pmertijs ⁊ redrie ī oi negocõ. s. nõ notoriũ iudex. accusator. reus ⁊ testis. ex de v. sig. for⁹.
Nomo. i. notitia iudicialis. ⁊ pinet ad eos q habet iurisdictõem. põt etiã sumi notio p cognitõe. ex de excep. pts.
Notari⁹ dr pson publica qz ei⁹ officiũ ē ad publicã utilitatẽ inuentũ. ⁊ dr notari⁹ a notaria. q. s. est negocia hoim publice ⁊ autentice notare. i. in publicã ⁊ autẽticã formaz redigere. Et idē dr scriba a scribendo. dr etiã tabellio. quia in tabulis olim notabant.
Nouale. i. terra de nouo ad culturã redacta. de q nõ est memoria q al⁹ fuerit culta. ex de vbo. sig. qõ si p nouale.
Nouatio est obligatõis pdtõnat' in obligatõem puram. s. sine pditione translatio.
Nouũ opus facit qui aut edificãdo aut detrahẽdo aut fouea faciendo pristinam faciem immutat. secus est si venus de ficiat. ff. e. l. j. §. nouũ. ⁊ §. si quis edificiũ.
Noui opis nũciatõ ē ꝑm hosti. illi q de nouo edificat ī pudicũ alterius facta legalit pbibitõ. ⁊ pinet ad ea tm q sunt solo pũcta. vtz in dicta. l. Fit aũt triplicit. pmo solo vbo. s. dicendo nũcio nouũ opus ⁊ hec in loco edificij vel etiã ipi tmino opis. scdo p iactũ lapilli. tercio p iudicis pbibitões. pmo mõ nuncians pdit possessionẽ ⁊ facit aduersariũ possessorem. nuncians vo scdo ⁊ tercio mõ retinet possessionẽ. Hec berñ. extra de vbo. sig. ex pte. lo scdo in glo.
Noxa est corpus nocens nõ seruus est ipm maleficiũ. Noxa vo est relictũ. vñ v. Noxa relictũ reliquẽs noxa vocat.

Educere est quasi de mẽte sducẽ ꝑm Jo. an. li. vj de elec. fundamenta.

Oia si ẽpus dicat. to tibi talẽ villã ⁊ omia q habeo ibi. nõ intelligit dare decimas vel alia iura mere spualia. qz ly oia ñ extendit se ad ea q penit⁹ sunt alteri⁹ nãe ⁊ iuris q ea q principalit transferũt. Dz qñ dat aliqd qõ hz tpalia ⁊ spiritualia iura cũ oib punctijs suis. vt pbẽda possessiões habens ⁊ decimas. tũc oia transferũt simul. hec hosti. extra de iurepatro. litteras.
Omologare idem est quod ꝓfirmare.
Optimates sunt meliores ⁊ sunt ditiores de populo ab opibus sic dicti.
Oportet aliqñ dicit necitate. iij. q. ij. nõ oportet. aliqñ hone state. vt. xxv. q. j. c. ij. Item oportebit tam futuriũ q psens significat. ff. de vbo. signi. verbum.
Oraculũ. i. responsum. qz pcando impcat. C. de legib. l. digna vox.
Ordinaria onera sunt illa q de ꝓsuetudine debent. extraordinaria vo q insolita necessitate emergunt.
Ordinarij vo sunt non tm epi sz etiã q̃cũq inferiores q hũt institutõem ⁊ restitutõem. ex de offi. ordi. cui ab eccl'. ⁊ li. vj. e. c. iij. §. in pferendis.
Orphanatrophus est orphanoz ⁊ pupilloz tutor ⁊ adolescẽtũ curator. qui eos quasi penitus destitutos suscipit alẽdos. Vnde orphanatrophium est locus huius administratõis.

Agani sunt hoies puati a pago. i. villa dicti.
Paganus na. mũ. i. villan⁹ ⁊ quicũq habitat ī villa dicitur paganus.
Palatin⁹ comes dr q curã gẽbat ꝓpuã vt missis notarijs suis. iudicũ negligentiã argueret. ⁊ a pinciplibus ꝓuenta tributa exigeret.
Papa qõ fit aucte pape dr fieri aucte dei. ⁊ hoc est verũ si faciat instãtia de cã. ex de instãtia. inter corpalia. in glo. r.
Parabolarij dicũt medici sic dicti qz pl'a pmittũt q̃ faciũt.
Parentes supra in vocabulo liberi.
Partis indistincte plate nomine ps dimidia designat. ff. de vbo. sig. l. nomen filiorũ. §. ad operationis.
Paterfamilias dicit homo cuiuscunq etatis sit. dummõ sit sui iuris ⁊ pprie potestatis.
Patricius dicit quẽ impator eligit sibi in patrẽ.
Patricij etiã dicti sunt quidã nobiles in ciuitate.
Paupies dr damnũ siue iniuria vt cũ equ⁹ pcunt aliquẽ.
Pecoz noie pnnent boues. s. ī vocabulo boues.
Penam cõmitti est penam deberi.
De pena supra in vocabulo mulctare.
Pensitatio est pensiõis solutõ. C. de epis. l. iij. in glo.
Perduelles. s. in vocabulo crimen lese maiestatis.
Persone quedã dicũt puate impropie vt ille que sunt exẽpte a pmũi iure. di. iij. priuilegia. vbi dr q̃ pnilegia sunt leges puatoz. Quedã vo pprie dicunt puate pson vt illi q nõ hũt dignitatẽ. xxiij. q. j. qui ꝛ. vñ clerici nõ dicũt puate pson cũ habeant dignitatẽ. i. ordinẽ ecclesiasticũ. di. iij. pnilegia. ⁊ di. iij. omiqz. hec Jo. Item ꝑm abbatẽ pson q̃dam dicunt publice q. s. ī officio publico sunt vt tabellio index ⁊ baliu⁹. q̃dã dicũt puate. q. s. nõ sunt in officio publico
Pertinẽ ad nos dicũt illa que spectãt ad nos aliquo ntulo nõ cã pignoris ⁊ q nr̃a ñ sunt. ff. de pãt. ff. e. vbũ pinere.
Pignus ꝓtracti est in eũ statũ venire nisi debitor pignus pmittat. i. amittat.
Plagiarij sunt qui liberos homines surripũt. ⁊ vendũt a plaga maris sic dicti.
Plebs differt a ppl'o vt spes a genẽ. qz ppl'o pinet maiores ⁊ minores nobiles ⁊ ignobiles. plebs tm minores. ⁊ tñ plebiscitũ. i. p plebẽ statũ. ifti. de iure nãl i. §. plebs.
Plurale qñqz pomẽ p singulari. di. j. oes leges aut sunt diuine aut humane. i. ois lex. aut est diuina aut hũana. vt dicit Jo. ibidẽ. qñqz ponit ad exclusionẽ maiorũ vel mĩorũ numeri. ex de diuor. gaudemus.
Pluralis locutio duoz numero est ꝓtenta. iij. q. iij. §. item vbi numerus. ⁊ pcor. in. c. pl'ralis locutio. de reg. in. li. vj.
Populũ facũt. r. s. in vocabulo collegiũ. Item de populo supra in vocabulo plebs.
Portari supra in vocabulo ferri.
Possessor. bonoz possessor. ē nomẽ iuris sic bonoz possessio ff. de v. sig. hẽditatẽ. ⁊ dr bonoz possessor ille q tm de iure pretorio succedit vt filius emãcipatus vel cognat⁹ q dicũt bonoz possessores. ex bonoz possessione edictali ⁊ decretali. nã statum vt hũt dictã ⁊ decretã possessionẽ hũt hoc interdictũ decretũ ad hoc vt ꝓsequãt hẽditatẽ possessionẽ qõ dr q̃z bonorũ. insti. de interdictẽ. §. restitutoria. ī glo. de hoc etiã hꝰ de cã possessiõis. pastoral'. in glo. Hũt eni heres ⁊ possessor bonoz. qz heres succedit de iure ciuili. bonoz possessor de iure pretorio. vñ additio hereditatis nõ deberet auctem iudicis. sed bonoz possessor requirit auctem ⁊ pnam iudicis. insti. de bonoz possess. §. quos aũt. Item bonoz possessio aliq̃ dr ꝑm tabulas testi. vt qñ pter pmittit heredi scpto post. testmonẽ bonoz. Aliqua etiã ꝓtra tabulas testi. vt qñ datur possessio liberis a patre in testamento preterito.
Pro herede possidere est aliquem ita possidere q se putat heredem esse.
Pro possessore possidere. est ita possidere q non putat se iuste possidere.
Possessio est corpal' rei retentio corpis ⁊ ai ⁊ iur̃ ãmimicitia concurrẽte. Corpal' rei dicẽ. qz sola corpalia possidentur. Incorpalia vo dicũt q̃ possideri ⁊ quasi tradi p patrẽtiã ad vsuf. Ite dicit corpis. quia ncẽ est vt quis corpe vel saltem oculis adipiscat. Ite dicẽ animi. qz possessio ei⁹ solo aio gerit.

Item dicit iurꝛ. qꝛ oportet q̃ sit ꝑm vtã iuris. Possessio et q̃si possessio differũt. qꝛ corpalia possidenẽ. vñ dicta ẽ possessio q̃si pedũ positõ. Incorpalia vo vt iurisdictio ⁊ ꝓuitates nõ possidenẽ ꝗ q̃ possidenẽ. qꝛ nõ ꝑnt corpaliter apprehẽdi. eꝗ ve so. ꝓpe. ꝓquestus. in glo. b. Possessor bonefidei ĩ iure ꝓdiꝛ. tãdiu dr q̃diu ignorat se alienũ possidere. q̃ vo bꝰ scuerit nec abaliena possessiõe re cesserit malefidei possessor ꝓhibẽt. xxxiij. q. j. si vgo. Possessor malefidei dr ꝓmo q̃ mercat ꝯ leges. C. ve agricolis quemadmodũ. Scõo q̃ prꝰ renuncuatõem sibi factaꝫ q̃ res nõ est distrahentis. C. ve rei ven. si fundus. Tercio si emit a ꝓcuratore meo ꝑ collusiõꝫ rem meã ꝑ ꝓcio multũ minoꝛ q̃ ve buerit vendere ⁊ hoc scienter. ff. ꝑ empto. q̃ fundũ. §. q̃ sciens. Quarto si emit a furioso. Quinto si a ꝓdigo. Sexto si a luxurioso cũ sciret euꝫ pecuniã ꝓsumpturũ vel scorto daturũ qõ verũ est. cũ ꝓpt hꝰ bonis est indicũ a iudice. vt ibidẽ. l. si q̃s. hec Ber. eꝗ ve ꝑscrip. si diligenti.

Possessoriũ iudicũ est triplex. s. ꝑ possessione adipiscẽda l' recupanda vl' retinẽda. eꝗ ve cã pos. pastoral'. ĩ glo. v.

Possidet hoc iure qõ iuste. hoc iuste qõ bene. qõ autẽ male possidet alienũ est. male aũt possidet q̃ vel suis male vtẽ vl' aliena ꝓsumit. eꝗ ve vbo. sig. ius.

Possidere ꝑ indiuiso ẽ ita possidere rẽ aliquã vt ĩ ea nullã ꝑtẽ habeat ab il' separatã quã sit' cũ alijs nõ possideat.

Postliminiũ est ius q̃ restituit res vsucapta vel ꝑscripta ab alio alicui quã ꝑ capriuitatẽ amiserat. xvj. q. iij. ꝑterea. recupat enĩ eã q̃si post. t. iuꝗ limen tonus sue semꝑ fuisset et possedisset.

Postbumꝰ ⁊ postbuma q̃ vel q̃ nasciẽ ꝑ humatõez ꝑris.

Postulare ẽ suũ vel alterꝰ ve sideriũ ĩ iure coꝫ iudice exponere vl' alterius ve sideriũ ꝯdicere. eꝗ ve postlim. cũ sacerdotis. ĩ glo. v. ⁊. l. j. ff. ve postulando. Est etiã postulatõ pentõ q̃ petit ex gra aliquẽ ineligibilẽ. licenter eligi. ve ꝓma postulatõe tractat. eꝗ ve postulãdo. ve scõa eꝗ ve postu. ꝓla. ꝑ to.

Pragma tis. t. cã. ⁊ inde pragmaticus. t. causidicus. vnõ pragmatica sanctio est cã ui ꝓfistorio ꝓncipis ventilata coꝫã ꝓceribꝫ sacri pallacij. Est etiã ꝓstitutõ ꝓncipis ex aggregatione cãe facta. q̃ꝫ tñ dr ꝓfirmato siue scriptura ab impatore facta cũ cause cognitõe sup ꝯcu ꝑmutatõnis. eꝗ ve re. ꝑmuta. c. j. in glo. Et pragmaticũ sacrũ est ꝓncipis rescriptũ. ⁊ pragmatarij sunt q̃ scribũt ꝑgmaticas sanctiones.

Precaria vba sunt hec. s. rogo. volo. mando. fideicõmito. Jubeo aũt est ꝓceptũ. C. cõia. ve leg. l. ij. in ꝓn. ar. ij. q. iiij mandasti. vbi ꝓus mandat pape. q̃ꝫ tñ mãdo ꝓmit ꝓceptiue. C. ve ac. ⁊ obli. siquidẽ. Sit' rogo q̃ꝫ ꝓmit ꝓceptiue. xj. q. iij. rogo. q̃ꝫ mandatiue. vñ. ff. ve nego. gest. si sui mei rogatu. t. mandato suscepisti ⁊c. q̃ꝫ vepcatiue sic ponit. vt frequenter hic. xj. q. iij. rogo.

Predia rusticana sunt illa qua sine edibꝫ sunt. siue sint ĩ vrbibꝫ siue in agro. etiã si sint ibi edes ad vsum rusticanũ. s. ad fructus recolligendos ⁊ oues ⁊ boues custodiendos.

Prefectus vrbis dicebat q̃ ceteris mgrãtibꝫ q̃cunq̃ ex causis ꝓficiscentibꝫ ab vrbe relictis ius dicebat ⁊ oibꝫ ĩ ciuitate degentibꝫ ꝓcellebat q̃ cũ egrederet vrbeꝫ nõ habebat iurisdictõem. iubere tñ ⁊ iudicare poterat ĩ ciuitate. vt. ff. ve offi. ꝑto. l. j. et. ij. Prefectus ꝓtonus ad vicẽ mgri eqtũ est creatus. Prefectus augustalis dr ꝓfectus egipti. Prefecti vigilũ sunt ꝓfecti nocturni q̃ excubias agebant. ⁊ malefactores nocturnos punebãt. nisi esset ꝓsona tãfamosa vt ad ꝓfectũ vrbis mitteret puniendã. ff. ve off. ꝓfec. vigi. l. iij.

Preiudicare est aliq̃ alicui ꝑferre. dr etiã q̃s sibi ꝓiudicare dr ĩ iudicio ꝓtẽt aliq̃ rõne cuius ꝓfessiõis damnificat. dr etiã q̃ res iudicata ꝓiudicat veritati.

Prelati noie intelligit ecclesia ⁊ misteriũ ꝓpl'i ⁊ eccl'ia est in ẽpo ⁊ ecõuerso nõ tñ noie ꝓlati ꝓ intelligit ecclesia. eꝗ ỏ re scrip. edocet. in glo.

Prepositus põt dici q̃libet q̃ alijs ꝑest. vsus tñ retinuit vt ꝑpositus dicat q̃ q̃ndã ꝓratus curã sup alios gerit. eꝗ ve vbo. sig. q̃uis.

Presentes dicũt q̃ ĩ eadẽ ꝓuicia sunt. C. ve ꝓscꝓ. lõ. tẽ. l. fi.

Preferum aliq̃ ponit in iure ꝑ maxime. vt eꝗ ve homi. ex lris. ij. ⁊ aliq̃ ꝑ tñ vt ibidẽ. c. petrus in glo.

Preses ꝓuincie alicuꝰ post impatorẽ summã ꝓtẽtem olim gerebat.

Presumptio ꝑm goff. est alicuius facti dubij q̃ꝫ semiplena q̃ꝫ plena iuestigatio. Sunt aũt tres spẽs ꝓsumptõnis s. temeraria. ⁊ hec reprobat vt. ij. q. j. ꝓmo ꝓbabilis. ⁊ hec admittit ad semiplenã ꝓbatõem. vt eꝗ ve ꝓsump. in mꝰ tuo c. vñ coadiuuat ad ꝓbatõem si assint alia ãmicula. eꝗ q̃ materi. ac. pos. anobis. in glo. admittit etiã ad purgatõem indicendã. vt eꝗ ve purga. ca. si q̃s ve q̃du. Et violenta. ⁊ hec ad ꝓdemnãdũ sufficiẽs reputat. vt eꝗ eo. afferte. hec Ber. eꝗ eo. quãto. Presumptio violenta q̃dã est iuris ⁊ ve iure vt cũ ius fingit ⁊ statuit aliq̃ sup. ficto. ⁊ ꝯ hanc nõ admittit ꝓbatio. eꝗ ve spon. is q̃ fidẽ. vbi dr q̃ si q̃s vederit fidẽ mulieri ve ꝯhendo mãimoniũ cũ ea ⁊ postea copula seqt mãimoniũ esse ꝓsumit. ⁊ ꝓbatio in ꝯriũ nõ admittit. Quedã ẽ iuris ꝗ nõ ve iure vt cum ius ꝓsuhit ꝗ nõ statuit aliq̃ vt si vir diu mulieri cohabitauit. ꝓsumit ab ea cognita. xxxij. q. j. dixit. ⁊ ꝯ hanc ꝓsumptõem admittit ꝓbatio. Quedã ẽ hois. vt cũ ꝓsumit ꝯ aliquẽ ꝓpter malã famã. ⁊ ꝯ hanc etiã admittit ꝓbatio. vt eꝗ ve spon. cũ in tuo. Quedã est vna vt cũ exheredo filiũ meũ ꝓsumit ꝯ me q̃ iniuste exheredẽ eũ ⁊ hoc ꝓpter nãm vñ heredes mei tenent ꝓbare q̃ eũ exhere editauerim iuste. C. ve inoffi. testa. aut. vt nõ liceat parenti.

Quedã est facti ⁊ hec est duplex. qꝛ quedã est facti ꝓcedẽtis circa futura. vt si semel sis calũniatus. ⁊ iteruꝫ me velis accusare ꝓsumit q̃ iterũ me velis calũniari. eꝗ eo. mandata

Quedã est facti subsequentis. circa ꝑterita vt si q̃ ꝓus ve adulterio accusati q̃ ipi repellebãt ꝑteritu ꝓximitatis fuerunt postea mãimoniaiter ꝓuicti. ꝓsumit illud ve q̃ ꝓus fuerant accusati. C. ve adul. si qui adulteri. Berti. eꝗ ve spon. is qui fidẽ. Sꝫ Jo. di. l. ferrũ. nõ multũ curat ve ꝑdicta distinctõe. ꝗ dicit q̃ ꝯ omẽm ꝓsumptõem admittit ꝓbatõ. nisi vbi ius ve iure alicuius nõ tñ ꝓsumu ꝗ est certũ q̃ statuit. qꝛ ꝓfectõem iuris veritas nõ velet. C. ve iure. t. l. ĩ reb.

Pretor ẽ q̃ ĩ vrbe ordinabat ad disceptandos actꝰ dubios ⁊ cãs. Pretor vrbanus dr q̃ ius in ciuitate dicebat. Pretor fideicõmissarius dr q̃ ve fideicõmissis iudicabat. Pretor peregrinus. q̃ inter pegrinos ius reddebat.

Pretoriũ est locus in q̃ iudex exercet iusticiã est etiã locꝰ habitatõnis presidis.

Primates officiorꝫ sunt q̃ officijs presunt.

Primicerius dr ꝓmus. vel in choro vel in cantu. vñ in aliq̃bus ecclesijs dicitur cantor vel etiã succentor.

Primipilarij dicũt q̃ ꝓmi actõem officij sui administrant ⁊ q̃ ꝓmũ pilũ portãt. C. ve ꝓmipil'. l. j. nõ glo. ĩ. c. pe. ve ꝓsne.

Primogeniũ vocat scriptura diuina nõ q̃ frẽs sequunt ꝗ q̃ ꝓmo fuit natus eꝗ ve vbo. sig. Joseph.

Priuata velicta sunt que ciuiter tractant. publica velicta q̃ si populo publicata dicunt. q̃ꝫ ꝓsecutio est ꝓmissa ciuibꝫ ve populo. quale est crimẽ lese maiestatis q̃ accusatio ve suspecto tutore vel curatore ĩ quibꝫ omẽs accusare ꝑnt.

Processus ve plano ⁊ sine strepitu iudicij q̃ habet fieri de verbo. sig. sepe ꝓtingit. in clementinis.

Probatio ꝑm Goff. est rei dubie ꝑ testes vel instrumenta et plerũq̃ ꝑ iudicia ⁊ ꝓsumptões oñsio. plerũq̃ ĩõ dr. qꝛ ⁊ si in causis pecuniarijs ⁊ ciuilibꝫ ꝓsumptões ⁊ indicia ꝓbent ita vt si fuerint certe vel violente ad sentẽtiã ꝓcedat. eꝗ ve ꝓsumpto. lris. nõ tñ in criminalibꝫ sufficiũt ad ꝓdemnandũ. qꝛ ĩ criminalibꝫ nõ ꝓcedit ad penã ꝑ ꝓsumptõibꝫ. vt ꝑz ibidẽ. c. lras. nisi ẽnt indicia indubitata ⁊ luce clariora. C. ve ꝓba. l. scanit. Dicat aũt ꝓbatio a ꝓbe aduerbio. qꝛ ꝓbe facit q̃ ꝓbat qõ intendit. qꝛ ꝑ hoc penas nõ ꝓbantũ euadit. Nota etiã ad maiorẽ euidentiã q̃ ꝓbatio fi multipliciter. ꝓmo ꝑ aspectũ vt in notorio quod ꝓbat ꝑ facti euidentiam. eꝗ ve accusa. euidẽtia. Jn atroꝫ iniuria. ff. ỏ iniur. l. j. Jn etate. ff. ve mino. l. minor. xv. an. a certo preside ex habitu corporis. Jn terminis. extra ve ꝓba. ex litteris. hec Goff. scõo ꝑ testes ⁊ hoc ꝑ testes plures. vel etiam ꝑ vnũ cũ alijs ꝓsumptõnibꝫ vehementibꝫ. Tercio ꝑ instrumentũ. Quarto ꝑ ꝓfessionẽ. ⁊ hec quatuꝫ ponũtur extra ve resti. spoli. ad sedem. Quinto ꝑ scripturam antiquoꝫ libroꝫ. extra eo. cum causam. Sexto ꝑ violentam preiumptionem. xxxij. q. j. de

rit dñs. ⁊ c. afferte. de presumptionib⁹. Septimo p famam cum aliis pſumptonib⁹. eſt de pſump. tercio. et etiã p famas cũ vno teste. ar. de eſt de pbati. sicut. Et si iudex dubitet de fama querat a vicinis. ff. de magi. pue. l. j. pōt tñ fama pbari p duos testes. eſt de testi. ⁊ arte. tã in lſtis. ⁊ magis pbat fama q̃ vnus testis. eſt de pſan. sup eo. hec Jo. iiij. q. vj. §. sepe. Dz nunqd p famã ⁊ vnũ testẽ pōt qs de crimie pdemnari. dic Ber. eſt de pba. veniens. q nō. qz i crimie dñt esse pbatões apissime. secus est in cã ciuili. C. de pba. l. vnima Octauo p iuramẽtũ. nã soli sacro crediẽ qñ de pscia alicui⁹ querẽ sine dubitat. eſt de sen. ex. si vo aliqs. de hac mã. ē. i vocabulo cã. Negatiua pbari nō pōt. eſt de elect. bone. Nota q multiplex est negatius. ſ. facti. dicn. iuris ⁊ ĝlitatis. Negatiua vo facti quedã est pure negatiua. quedã est mixta. ſ. cũ affirmatiua. Negatiua facti pure negatiũ aut hz determinatõem loci vel tpis vel alterius rei. ⁊ hoc pbari potest indirecte. vt si instrumentũ exhibeat pnẽs stipulatõ nẽ factã tali die vel loco. ar. eſt de testi. ex tenore. aut nō hz. ⁊ tũc pbari nō pōt nec directe nec indirecte. vñ onus pbãdi translerẽ ad aduersariũ. ⁊ hoc tõ. qz negationũ non sunt cãe nec circũstantie q̃ sunt ncẽrie in pbatõe. vt si qs dicat se nũq̃ pxisse cũ berta. Mixta vo. ſ. cũ affirmatiua ē illa q̃ hz affirmatõz implicitã. vt si dicat ego nō renũciaui sponte. qſi dicẽt coactus renũciaui. ⁊ hoc dz pbari ab eo q negat. eſt de renũc. sup hoc. Negatiua vo dicti pbari dz p̃m guil. ar. eſt de pba. iij. tñ dicit ibi Ber. q negatiua pbata sunt ibi indirecte. Et Jo. vj. q. v. in fi. dicit q illa pbatio magis fuit pſumptiua q̃ vera. Negatiua aũt iuris pōt pbari vt si dicat qs alicui. nō potes esse testis dz hoc pbare. Negatiua vo qlitatis. aut est negatia qlitatis intrinsece. i. eq cũ q̃ nascit hõ. vt cũ qs negat esse pacificus. sobri⁹ ⁊ hmõi. ⁊ tũc pſumit affirmatiua nisi pbet negatiua. aut est negatiua qlitatis extrinsece. i. eius cũ q̃ hõ nō nascat ⁊ tũc pſumit negatiua nisi pbet affirmatiua. vñ si neget scia pbandũ est h q examiatõem iudicis. eſt de pben. cũ p̃m apl'm. Si etas p aspectũ corpis. eſt de spon. impubẽs. Si legitimitas aut q̃ is cui illegitimitas opponit de hoc iſamatus. ⁊ tũc cogit se purgare. eſt de pur. ca. accedens. aut nō. ⁊ tũc qui sibi obiicit tenet pbare. ar. eſt de elec. si sonte. hec abbas. ⁊ guil. ⁊ Ber. extra de elec. bone. ⁊ goff. in sum. ti. de pbati.

Proconsul ordinatus est iudex a ppl'o pstitutus nō a pncipe nec ab alio delegatus. ſ etiã añ dignitatẽ impialẽ creat⁹. hoc officiũ erat in puinciis vt p eũ puinciales sua negocia expediret. Procõsul legatus est cui pcõsul puinciam ingressus mandat.

Procurator est nomẽ generale ad quãlibet administratõnẽ ⁊ p segnna q̃ pnent i pstõe restringit ad illud de q agit eſt de pcura. pentio. in glo. c. ē. in vocabulo curator.

Procurator cãe est q cãm defendit absentis ſ aduocat⁹ causãe est q cãm tuet pñtis. vterq vo dz postulare. Dz aũt officiũ pcuratoris ē grãtuitũ ⁊ si qd recepit facit ꝯ bonos mores. C. de pcura. litẽ. ⁊ hec intelligit qñ pacisci. vt habeat certã ptẽ eius de quo est qõ qd nõ lz. pōt tñ licite recipe salariũ suũ p labore li. vj. de so. ppe. romana. hec Jo. an.

Proheres est qui se putat heredem esse cum nō sit. ff. de peti. here. l. pherede.

Prohibita intelligunt ē omnia que nō sunt pcessa. ar. eſt de transla. inter corpalia. Ar. ꝯ q oia intelligũt pcessa q̃ expſse nō sunt phibita. Ideo nota q vbi aliq̃ pstõ pmulgat affirmatue sp intelligit pcessuz qd nō inuenit phibitũ. exemplum. xxj. q. ij. c. vlti. vbi dz q si tonsuerit vir eius cui vult nubat in dño. nō dic duobus vel tribus vel q̃tuor. vñ pōt ꝯdere cũ his oib⁹. Ubi vo pmulgat negatue sp intelligit phibitũ nisi inuenat pcessum maxie vbi fuerit eadẽ rõ vt cũ dicitur nō occides. hoc nullẽ licz nisi inuenat pcessum vel expſsum. vt de iudice cu lex hoc pcedit. hec bern. in. c. int corpalia. in glo. xxvj. Pōt etiã dici p̃m q notat ibidẽ q hec regl'a ſ. qd nō est pcessuz intelligit ē phibitũ. hz locũ i iudicijs et ꝯtribus stricti iuris ⁊ i arbitrijs ⁊ priuilegijs ⁊ i rescriptis litiũ. hec aũt regula. ſ. pcessuz esse intelligit qd nō ē phibitũ expſse. locũ hz in iudicijs ⁊ ꝯtribus bonefidei ⁊ i bñficijs et absolutõib⁹ ⁊ in edictis phibitorijs. in illis enĩ quilibet admittitur qui nō phibet vt in edicto de pcurz. testi. de mrimõio Protectum dicit quoddã genus edificij quod nulla columna suppositu in edito vel menijs appendet.

Promissio in genere mediocritatẽ respicit. extra de fil'. presbi. lfas. in glo. c.

Promissor est qui pmittẽdo negociatõem inchoat. Repromissor vo est q pmittendo ratificat.

Promissionẽ pmitti est in eũ casum venire vt ex ea possit aliquid haberi.

Proprietarius est qui cuiuscũq rei pprietatem habet. ⁊ est idem quod dñs.

Prorogare est producere ⁊ extendere.

Proscriptio est pra absentez iudicialis pnunciatio vt in posterum pcul agat ab impio.

Proseneta dicit mediator in pracitib⁹ cuius merces dicitur psenencium.

Prouinciales dicũt nō illi q sunt oriundi de puincia ſ q in puincia domicilium habent. ff. de verbo. sig. puinciales.

Publicani sunt qui publica vectigalia exigũt vel tributa pducũt. ff. de pu. p totũ. ⁊ i. l. cũ q vectigal. ff. de v. sig.

Publicari dicũt q ob aliqd delictũ in publicũ erarium redigunt.

Pueri dicunt filij ⁊ nō filie. dicũt etiã pueri oes serui ⁊ servagenarij. dicunt etiã tercio mõ pueri cõiter omnis q sunt in etate puerili. vt mares. j. xiij. an. ⁊ puelle. j. xij. ff. de vbo. sig. pueri. qñ tñ legant pueris alimenta. tũc puer dz puella vsq ad. xiij. an. ff. de ali. lega. mela. Item qñ pueri dicũt dilicapaces quere. ē. in vocabulo dli primus.

Purgatio est de obo crimine oñsio innocentie ⁊ hec ē duplex ſ. canonica q̃ fit p iuramẽtũ ⁊ hoc approbat. ⁊ vulgaris. ſ. quã sibi vulg⁹ inuenit ⁊ hoc fit p duellũ ⁊ candẽs ferrũ ⁊ p aquam frigidez vel bulientem. ⁊ hoc reprobatur extra eo. ex tuaz.

Q

Quancitus hoc tpe est ad arbitriũ boni viri cũ lege vel canone nō terminẽt. ff. de iure delib. l. j.

Quasi. eſt est q̃ expſsiuũ veritatis. sicut Jobis. j. quasi vnigenitu a patre.

Questio dicit oratio interrogatiua dz etiã tormentũ. qz tormentis veritas inqrit. vñ tortores dicũt questionarij.

Questores erarij dicebant q pecunie publice petende ⁊ pseruãde cã creati fuerunt. Questores vo sacri pallacij idẽ officiũ gerebãt in tempo imperiali. Questores parricidij erãt causis capitalib⁹ prefecti.

Quirites romani dicti sunt quirites a cirino q fuit rex eorũ dictus a cris qd est hasta. qz magis hasta vrebat.

R

Ratihabitio retrotrahitur ⁊ mandato comparat hoc est verum si sit tale factum quod ab initio mandari potuit ⁊ concedere qui ratum habuit. al's non. vt extra de regularibus. significauit. ⁊ c. cum virum. vnde qſi regulare videtur. vt ratihabitio retrotrahatur ⁊ pfirmet pcedentia. eſt de his que fiunt a prela. cum nos. ⁊ ff. de regulis iuris. l. hc in uitio. ⁊ hoc locum habet in maleficijs. negocijs. contractibus. sacramentis. ⁊ his que p exceptõnem annulari possunt. vt electio que facta est aliquo contempto que est annullanda nisi ille postea consentiat. extra de elect. cum nobis. Fallit hoc aũt primo in illis que per alios expleri non possunt vt p vicariũ. secundo in his que pra naturam sunt vel fiunt que sine peccato venerii vel fieri vel possideri nō possunt que nulla sunt ipo iure. tercio in filia que nubit tempore luctus que si faciat hoc patre iubẽte. pater infamatur. non autem si patre postea ratum habente. quarto in pupillo vbi non valet ratihabitio tutoris nisi sit presens in negocio pupilli. insti. de auctor. tutor. §. tutor. quinto in seruo qui iussu domini adiens hereditatem acquirit domino. domino vo post aditam hereditatem ratum habente non acquirit ei. vt ibidem. Sexto in his que plus habent iuris q̃ facit ei. vt sententia. talia enim sunt que confirmari non possunt p ratihabitionẽ. vnde versus. Nulla pupillare ius expleri fit p lia seruus. Solus tamen pnceps pōt siniam q̃ nulla est pfirmare. qz ipe mutat subam rei. ij. q. j. in primis. Si tamen

aliquis alterius noie sententiaz tulit rata haberi potest. hec Ber. ex de pac. c. ij. Innoc. vo. dicit q sniia alteri⁹ noie lata nō pōt rata haberi. Similiter si qs nomine alterius iudicis iudicet in illius terra. nō pōt eius sententia rata haberi.

Rationales cesaris. i. procuratores.

Reda. de. est quoddā genⁿ vehiculi ad eundū ⁊ redeunduz habilis ⁊ est quatuor rotarum.

Redibere est facere habere aliquem qd prius habebat. vnde redibitio quasi reditio. ff. de edili. edic. l. redibere.

Referendarij sunt aduocati qui referunt hoim negocia.

Refragari est necessitare ⁊ impedire.

Relegare est aliquē in insulam mittere propter aliqd delictuz ad standum ibi per quinquennium.

Remunerare. deus non remunerat bonū quod fit. sed qd bñ fit. ideo dixit qdaz q deus nō est remunerator nominū sed ad uerbiorum. ex de collu. scripta. in glo.

Renūciatio put de ea tractat ex. est propne rei vel iuris spontanea refutatio.

Replicatio. ē. in vocabulo explicatio.

Res iudicata dr cū elapsis. x. an. sententia nullius iuris remedio pōt attenuari.

Res sancte sunt que ab hominū lesione munite sunt facte. vt porte ciuitatis vel muri. que res sancte dicūt. qz delinquentes in eis pena sanguinis puniuntur. vt si quis aliquid in lesionem ipsorum inferret.

Res sacre sunt que deo sunt per episcopos consecrate.

Res dr in cōtractu vēdionis adhuc esse integra quādo res ē in toto vel in parte tradita ⁊ pretiū in toto vel in pte nō est solutū licet contractus sit factus.

Rescripta pape vel principis sunt mandata que ad instantiaz alicuius vel aliquior seu ꝓ motu vel ex relationibz absentium vel suggestionibz presentiū vel ad cōsultationē facit vel cui aliqd alicui vel aliquibz corpori collegio vniuersitati. vel cuiuratu mandat seu indulget. talia enim iura faciunt non generale sed spāle in negocijs ⁊ inter personas in quibz et inter quas promulgata sūt. vt. C. de legi. ⁊ cōsti. l. ij. Jn rescriptis sp dr intelligi si preces veritati iniitant. ⁊ si ita est. ex de rescrip. c. ij. i glo. v. ⁊ si ponat ibi hec clausula si ita est. referri dz ad omma pceventia fm Ber. ex. e. olim. ponit tū ibi opiniones in glo. c.

Jtē clausula hec. s. ⁊ qdam alij talis dyoces non extendit se ad illos de ciuitate nisi dicat ⁊ quidā alij ciuitatis. vel dyoces secus est si diceret talis episcopat⁹. ex. eo. rodolfus. in glo.

Jtem clausula hec. s. si pro alio nō scripserim⁹. dz semp intelligi ir rescripto qñ papa scribit q prouideatur alicui de beneficio in aliqua ecclesia ⁊ si non apponat. Si vo papa velit alicui facere gram plenam scribit sic non obstante q p alios direxeremus scripta nra. ex. e. mandatū. in glo. b. Jtem p hāc clausulā nō possunt plures quā quatuor citari. quor etiā nomia debent i primo citatorio expimi. li. vj. de rescriptis. cū i rubris. in tex. ⁊ glo. Jtē in rescriptis seruari debet ordo scripture. extra. eo. cum dilecta. in glo. d.

Restitutio que fit ecclesie iure minoris differt a restitutione q fit iure maioris. qz prima dat sibi officio iudicis deficiente actione. Secda vo qz tunc habet actionē suo iure. C. vtilitatem officio iudicis accedente. ex de in integrū restitutione. cuz venisset in glo. n. Restitutio qñqz penē vbi nulla possessio pōt esse vt cū penē restitutio consanguinee. ex de in integrū resti. cum venissent. in glo. d.

Renocare tūmū. est dicere non te debere litē pati in illo loco i quo pueneris. sed in illo vbi habes domū.

Reus est defensor in cā. qz res dr habē a re dict⁹. que ab ipo petitur extra de vbo. sig. forus.

Rostrū quid est supra in vocabulo albū.

Rogo supra in vocabulo precaria.

Rudera sunt sordes domⁿ cū scopis mundate

Rura cesa dicuntur que cedunt ⁊ eruunt.

S

Secularij sunt qui veritas artes exercēt ⁊ ex sacculis partes sbducūt ⁊ ptem distrahūt. vt. ff. de extraordi. criminibus.

Sacerdos. hoc noie intelliguntur inferiores. ⁊ noie clericor superiores. ex de cohab. cle. c. ij. in tex. ⁊ glo.

Sacra annotatio dr rescriptum qd imperator indulget alicui p pno etiam motu.

Sacrū oraculū dr Ipatoris rescriptū qi orando impetratum

Sancto ē ꝓprie pstō cui addit pena. di. iij. in summa.

Sanisdare sine cauere est securitatem p fideiussore prebere.

Seruearij. ē. in vocabulo magistri seruencor.

Senatores dicūt magistrat⁹ populi qsi seniores. Senatores ei sunt. qui a patricijs ⁊ consulibz vsqz ad viros illustres descendunt. quia hi soli solebant dicere sententiā in senatu. quorū etiā consul dr senator mgratuū vt. ff. de senatoribz. ⁊ instituere iure nāli. Senatores etiā dici debent senatorū filij. ⁊ nepotes ex filijs nati. non aūt nati ex filiabz. ff. de senatoribz. l. liberos. Senatusconsultū dr illud qd senatores habito consilio constituerunt.

Senodochus est q senonē alicui⁹ ciuitatis pcurat. Est aūt senodochum in qua ifirmi alunt. ⁊ idē dicit senodochium.

Sententia ē diffinitio iudicialis cōtrouersie finē imponēs. ff. e. l. j. Sententie spēs sunt duo. s. diffinitiua p quā. s. pncipalē qd diffinit. ⁊ interlocutoria. que. s. nō semp pncipali questione sed super alijs questionibz fertur. vel qz iudex inter partes loquendo sine solemnitate pronunciat scripture.

Sequela dicit omne qd naturaliter sequitur vt pupillus matrem. vitulus vaccam.

Sequester dr apud quē res de qua est cōtrouersia deponit et inde sequestrū. vñ dicit aliquis rē aliquaz ponere in sequestro sicut in deposito vel apud depositarium.

Sensus sapientis. nota q qñ alter cōtrahentiū paciscit aliqd facere ad sensuz sapientis alteri⁹ Zhenus tenet ea facē q de iure fieri debent super illo Zctu. nec potest sapiens ille aliqd arbitrari contra iura. quia tunc sapiens non esset.

Seruⁿ ē pstō iurisgentiū p quā qs ptra ius nāle sbdit dño.

Seruitus inducta est iure naturali. di. xxxv. sexto die iure gentiū. di. j. iusgentiū. ⁊ iure canonico. ex de iudeis. c. j. ⁊ iure ciuili. §. serui autē. insti. de iure personarum.

Serui dicunt a seruando non a seruiendo. qz imperator iubebat eos seruari nō occidi q erant ab hostibus capti. Idem dicitur ⁊ mancipia quia manu capiebantur.

Seruus corruptus dr seruus qui p alicui⁹ inductiōem factus est de bono malus vel de malo deterior. s. i aio vel in corpore

Seru⁹ publicus dr tabellio nō qz sit seru⁹ ꝗ quia publici exercet officiū li. vj. de vsuris q̄q̄ fm Jo. an.

Seruitutes pdiorum rusticor sunt iste. s. iter. act⁹. via. aquedu⁹. haustus aque. pecorum appulsus ad aquam. Jtem ē ius quo ex ede mea p agros tuos possim agros meos intrare ⁊ in vias publicas ire. ⁊ dicitur hoc ius seruitus. quia predium ruz in hoc mihi seruit. Actus est vt nō tūm possum ire ꝗ etiā iumentū ducere. Via est vt etiā possim vehiculum ducere ⁊ lignū vel lapidem trahere. Aqueductus est vt p agrū tuum ducere possim aquā ad irrigandū agrum meuz. Haust⁹ aque est vt haurire possim aquam de puteo tuo.

Pecorum appulsus est vt pecora ducere possim ad aquam ad aquandum.

Seruitutes vo prediorum vrbanorum sunt. vt possum habere tignum in pariete tuo. ⁊ vt stillicidiū tecti mei cadat in fundo tuo.

Sepulchrū est locus in quo ē corp⁹. monumentum vo est sepulchrum sine corpore.

Siccarij sunt homicide dicti a sicca qd significat ferrū sine cultrū vt telū. insti. de pu. iudicio. §. siccari⁹. Siccarij etiā possūt dici q vite alicui⁹ armis insidiāt. de pe. di. j. si qs cū telo. vñ tenet. l. cornelia de sicca. l. j. hec ex de homi. sicut dignū. i glo. Sicut est iusta. hec clausula qñ ponit in cōfirmationibz intelligitur cōdinonaliter. secus est quādo ponitur in priuilegijs. quia primuz semper ponere aliquid debet. extra de offi. delegati. qñ. in glosa.

Sigillum autenticū fm Ber. extra de fide instru. scriptura. dr sigillū epi ⁊ ei credit q̄dm contrarium nō ostendit ⁊ sigillū capituli. ⁊ sigillū alicuius principis secularis cui de cōsuetudine creditur. Ad hoc etiā q sigillum sit autenticum debent caracteres apparere. vt idem dicit ibidem. ca. inter dilectos ar. in glosa. xj.

Silua cedua. est silua ad cedendum apta. silua pascua est que pascuis pecudum est assignata. Silua palaris ex qua pali et pedamēta assumuntur.

Symbolū quadruplex. s. apostolorū. sanctorū patrū. athanasij ⁊ ōmus simulus decretalū. hec in glo. super primum ⁊ tertium decretalium. in fine g'ose.

Sindicus supra in vocabulo curator.

Siquis. hec dicto non tm mares sed etiā feminas ꝓprehēdit. ff. de vbo. sig. l. j. hoc verū est quādo agitur de fauore. secus est si de pena. vnde si dicat. siquis fecerit hoc ter. p. sol. ⁊ non addatur si qua. tunc mulier ptra faciens non ligatur ad penā. Vel si dicatur siquis tenuerit hircos ter. p. sol'. tunc tenens capras nihil dab. t. hac autē dictione siquis non ꝓtinent mares. quia femininum non cōcipit masculinū. Jo. an. sup hoc plures alias sententias refert. li. vj. de elec. generali. ⁊ tandez dicit cum Bar. q̄ masculinū a canone prolatū cōprehēdit feminas. quod ꝓbatur. xvij. q. iij. siquis suadente. cōiuncto cum capitulo de sen. ex. mulieres. qd̄ est verum nisi eadem ꝓstitutōe vel alia feia excipiat. li. vj. de elec. incēpitando. §. ſ cū eos

Solum quicquid plantat fert vel edificatur omne solo cedit radicem si tamen egit.

Solidum. hec dictio insolidum ꝓprie habet locum in promissionib⁹ stipulatione vallatis que stipulatō concipit per verba de futuro. vt p. miserūt insolidū se daturos vel acturos.

Soluendo esse est habere vnde soluat insolidū vel per se vel p aliū. ff. de vbo. sig. l. soluendo.

Sponse vecta est qui et paranymphus. et est qui curam gerit vt matrimoniū consummetur.

Stationarij dicuntur milites cōstituti ad hoc vt alijs teneant stationem.

Statutum de personis vl' rebus aliquibus non extenditur ad res alias. vl' personas. ex de postu. ex pte. in glo.

Stellio est qui varius est a o verbo ⁊ facto vt qui rez aliquas alicui pignori obligatā alteri pignorauit. ⁊ ōr a stellione serpente vario ⁊ maculoso q̄ est varius ⁊ inconstās in mēte. generaliter aūt q̄ in cuilibet causis dicitur volus. hic in criminalib⁹ dicitur stellionatus.

Stramentum dicit generaliter omne genus vestis. ff. de ver. sig. sed magis ꝓprie vestes cubiculares. stramentū. n. a sternēdo dicit. nā illud sternit quod in imū diuertit. vnde ⁊ via publica stratū ōr. eo q̄ lapidib⁹ stratur.

Subastari rem. est eam venalez ꝓponi asta supposita.

Subdistinctarū duo sunt genera.

Subscribere est subsignare. vnde testes solent subscribere in chirographo. i. notulas quasdā ponere.

Subsignare est aliqd signū alicui rei imponere vel etiā subsignare est subscribere.

Suffragiū q̄ncq̄ sumit pro auxilio. ꝓsilio sive sententia. xij. q. ij. cū suffragio. q̄ncq̄ est ꝓsensus in scriptis redacto. cum scilicet q̄s dicat ego. b. nominio. p. in prelatum. sic sumitur. libro. vj. de elec. perpetue.

Suggerenda est pars tecti cuius tonitus que incūbit extremis pribus tignorum capitalium.

Suppelles est mobilicū instrumentū patrisfamilias. in quo cōtinent omnia vtensilia tonitus. et etiā que non sūt ad aliqua spālia officia deputata. ⁊ ōr suppelles. q: di qui mutebant i legatione. sb pedib⁹ secum portabant.

Supticiales edes sūt que in solo cōducto vel empto sunt posite. quarū ꝓprietas ⁊ ciuili ⁊ naturali iure eius est. cui⁹ est solum. ff. de supficieb⁹. l. ſi. super soli facit factum. puta q: dōs soli ex locatione concessit super solo suo edificium fieri.

Supplicatio supra in vocabulo explicano.

Subpunctare litterā est pānare suppositis punctis.

Subrogare est aliquē loco alterius sbstituere.

T

Tacturnitas q̄ncq̄ est habenda p cōfessione. ex de probatione. qm cōtra. in glo. l. melius. in ca. j. de pfes. li. vj.

Tecta sacra. i. tecta integra.

Telū dicitur nō solū qd̄ ab arcu mittitur. ſ etiā qd̄ a manu. eo q̄ i longinquū mittit. ff. e. l. ſi calumniet.

Thelon grece tributum latine. vñ hoc thelonium ōr tributum dicitur etiā locus in quo exigitur. ⁊ hinc thelonarius qui exigit tributa.

Terminus peremptorius obtinere debet tānū tporis quātum tria edicta. nisi aliud exigeret alia iusta causa. extra de dilato. dilecti. in glosa. b.

Terminos ꝓximi transgredit aliquis. dnq̄ modis. s. cū parochianū alterius ad sepulturā admittit cum alterius subditū excōicat vel interdicit. cū alterius prochianū ad pniaz recipit. cum fidei cōtrarium predicat ⁊ cū termios possessionū euellit. ex. de sepul. c. j. in glo. vltima.

Territoriū est vniuersitas agrorū alicuius ciuitatis. eo q̄ magistratus loci eius inter fines eius terrendi vel admonēdi ius hz. ff. de vbo. sig. ſi pupill'. §. territorium.

Tignum dicitur esse lignum. vnde tignari dicuntur omnes qui edificant.

Testes antiquitus superstites dicebantur eo q̄ sup cause statu proterebantur. nunc parte nominis ablata testes vocantur

Testes sunt cum iuramento. testimonia sine iuramēto. ex de cob. cle. ⁊ mu. tua nos. in glo.

Titulus q̄ncq̄ dicitur signū q̄ncq̄ causa dominij acquirēdi. q̄ncq̄ ipsa ecclesia. vt titulus sancti Petri. q̄ncq̄ clericatus vel canonicatus in aliqua ecclesia vñ dicitur quis intitulari. id est clericari vel canonicari. q̄ncq̄ quilibet ordo ecclesiasticus quem habet dignitas vel prelatio. vñ ōr q̄s intitulari in aliqua ecclesia. id ē ordinari vel ꝓfici. hec Ber. ex de elec. vndū. Titulus possidendi est minium possessiōis. vt emptio. donatio. permutatio per hec enim incipimus possidere.

Tradē dicit duplicater. vno mō dicit rē suā in alterū trāsferre. vnde tradere dicit trāsferendo dare. Alio modo tradere ponitur ꝓ eo qd̄ est inducere in possessionem sive pro corporalis rei prestatōe.

Traiecere est mare transire. ⁊ inde ōr traiectus. ⁊ inde pecunia traiectitia vocatur.

Transfuga qui transit ad hostes.

Translatō ꝓm q̄ de ea tractat ex ē de sede ad sedē ꝓmutatio.

Tribum quirini ⁊ militū preerāt militib⁹.

Tribunus plebis dicitur magistratus plebeus.

Triūuiri monetales. dicti sunt auri argēti ⁊ eris ꝓflatores.

Tubā faciunt quindecim ē. in vocabulo collegium.

Tutor supra in vocabulo curator.

U

Aliitudinarij dicūt infirmi. q: valitudo ifirmitas per contrariū dicitur.

Vendicare ē coram iudice rem suā intendere. vt cum quis dicit hec res est mea.

Venditō i istrio vēditōis solet poni q̄ vēditor promittit emptori rē vēditā legitie defendē auctorizare. ⁊ disbrigare. q̄ vba dūt sic intelligi. s. q̄ si de re ipa lis fuerit mota ēptori vēditor tenet rē i ipa lite defendē legitie. i. ꝓm leges. auctorizare. sive auctorizari. i. auctor litis fieri sive p se litē agere ⁊ disbrigare. i. litem expeditā ab oi hoie reddē. Illō q̄ q̄ vēditor ē cert⁹ q̄ rei vēdite p se ē ei ꝓpria ⁊ ps ꝓdiricia. i. alicui ꝓditioni vl' alteri dno sbiecta. ignorat tm q̄ ⁊ quāta tūc potest i istro vēditōis sic qd̄ ꝓprū ipetuū. qd̄ ꝓdiricū vñ ꝓuuerit. qd̄ ē dicē qd̄ ē ꝓprū habere habeas vt proprium imperpetuum. quod vo conditicium habeas cum ea conditione ad quā pertinet.

Vennlarij sunt vt in vocabulo magones.

Verba a ꝓpietate vbor nō ē recedēdū nisi ꝓstet loq̄ntē aliū voluisse. vel etiā nisi res alit ē salua ñ possit. ⁊ ip ꝓpietates. nā sū ad ꝓnā trahēde ſ excusāde. hec Ber. ex de v. sig. ꝓterea.

Verborū forma ē ꝓsiderāda nec ab ea recedēdū sine certa cā ibi dē. ad audiētā ⁊ ex de spon. ex lrīs. i glo. e. Ꝓrē quō vba sunt intelligenda qñ vol⁹. sup in vocabulo volt proximus.

Vernaculus ōr seruus ex ancilla mea mihi nat⁹.

Vestimētū interpellatū ōr vestimētū vet⁹ interū politū.

Vicedominus supra in vocabulo curator.

Vie lantudo si no designet p ꝓbentes lege diffinit octo pedib⁹ vbi via est recta. ⁊. xvj. vbi via est tortuosa.

Vicⁿoie intelligit omē qd̄ eius potui cuiuscq̄ corpis. ⁊ oē qd̄ ē necessariū hoi ad vitēdū. vel'. n. hz vice vicⁿ. ff. de v. ſi. vicⁿ

Vidua ē q̄ etiā vtq̄ nō habuit. ff. eo. maritum.

Vis ē rei motus ipet⁹ q̄ repelli nō pōt. s. ꝓmode. ff. qd̄ metū. l. j. Est aūt multiplex vis. Cōpulsiua p quā q̄s cogit aliq̄ d facē ꝓ voluntate sua ⁊ hec vis includit i se metū ⁊ ē supⁿ ad tpm. Expulsiua respectu rez imobiliū. Ziblamua respectu mobiliū. Turbatiua. i. possessiōis. vt cū idubiū reuocat q̄s possi

tract. Inchoatiua. s. qñ ds ñ pmittit aliū vti dete re sua. te hac mā reqre eē te pba. tz. circa finē capl'i ⊤ ī glo. .xvij. ⊤ te his q̄ vi. lī. vj. ad audientiā in glo. b. Ite ē qdā vis publica. s. q̄ fit cū armis. quedā ꝑuata sine armis. eē. d ordi. cog. cū dilect ī gl. b. vñ vi. vi bonoꝝ raptorū vti possidens. q̄ vi aut clam. hec sunt quedā interdicta te quibꝫ require in predictis glo.

Usurariꝰ est q̄ vsum hz alicuꝰ rei. vsum nemoris hīre dicitur ille cui dñs nemoris cōstituit vsum nemoris ad ncēitatē suā et familie sue. ⊤ accipiet ligna. poma. olera. ⊤ flores q̄ nascuntur in nemore. ꝑ se ⊤ suis puuijs. non tñ ad vendendū. qz hoc ñ esset vti sed frui. ff. te vsu. ⊤ ha. plenū. §. j. hec glo. eē te arbi. dilecti filij. Mō pōt enā vsurariꝰ vendere vsum nec locare nec gratis dare irrequisito dño. vsufructuariꝰ vo hoc facere pōt. Insti. te vsu. ⊤ ha. in pn. Usuarij pñt dici clerici q̄ nō pñt vendere. testari. donare. ꝗ victu tñ ī vestitu ꝑtenti tebent eē. ꝑ. q. ij. epus habeat. hec Ber. eē te pig. c. cū cōstet. in glo. .c. fm alios aūt clerici seculares pñt vsufructuario cōgari ad quē pertinet omnū fructuū perceptorū dñium. ff. quēadmodum vsufru. admittit messem nomen. ⊤ in vita ⊤ ī morte sunt redditū suorū vsi ⊤ ex eis debita sua exquacunq̄z cā cōtracta solvere possunt. Fallit tñ ī prelatis secularibꝫ q̄ te reddibus suis pueniendis eis rōne prelationis solvere nō possunt debita nisi essent pro ecclesie vtilitate contracta.

Usufructus est ius vtendi ⊤ fruendi reb alienis salua rerum sba. ff. e. l. j. ⊤ est ius in corpore. quo sblato ⊤ ipm est tolli necesse. destructa. n. tomo destruit vsufructus. q̄ habet ī ea. ff. e. l. ij. Dicit aūt in reb alienis. qz res sua nemini seruit. vtendi fm Accur. dicit ad dñiz creditoris q̄ ius habet ī pignore. non tñ pōt eo vti. imo furti cōmittit si eo vtat. vel. fm Ber. dicit vtendi ad differentiā vtilis dñij quod habet in reb alienis. sicē habet emphiteote ⊤ feudatarij fruēdi fm Accur. ⊤ Ber. dicit ad differentiā nudi vsus in quo tñ pmittit vti. salua sba rerū dicit ad differentiā superficiarij ⊤ emphiteote q̄ nō tenet reficere edes. vsufructuarius aūt tenet ⊤ tenet ad tributū. qz ad eū pertinent omnes fructus. vnde Ber. exponit salua rerū substātia .i. ne pereat in totum sba. Accur. vo exponit salua rerū sba. q. d. tandiu durat vsufructus quādiu substantia durat. Hec ⊤ plura alia te hac materia eē te pig. cū pstet. in gl. ⊤ isti. te vsufructu in tex. ⊤ glo. ⊤ te ha. ⊤ vsu.

Usurpare est contra vsum et rationem capere.

.N.

Iconimus supra in vocabulo curator.

Explicit titulus tabule te verborū significationibꝫ ⊤ te expositione seu declaratione vocabulorū ⊤ terminorum cū suis notabilibꝫ in corpore iuris tam canonici q̄ ciuilis contentorum que maximā difficultatem in iure studentibꝫ cōferunt atq̄z tediū propter eorū raritatem seu obscuritatem ⊤ p cōsequēs tota ipa summa te casibus quā edidit frater astexanꝰ te ciuitate Astensi ordinis minorum iuratum ⊤ posuit eam p vnmo titulo summe sue vna cum rubricis totius voluminis decretalium. Et primo ponit eas. fm ordinem fm quem tractat te illis in suis libris. Secundo ponit ipsas rubricas iuris fm q̄ tractant in iure ob hanc causam vt homo qui nesciret cognoscere quotationes ⊤ allegationes: haberet viam qua cognoscere posset ⊤ vbi ma clarē te illis in corpore iuris. ⊤ vt clarius percipi possent posuit ⊤ descripsit eas p alphabetum tam in iure canonico q̄ ciuili.

In tabula immediate sequenti breuiter ostenditur te quibꝫ titulis decretalium ⊤ vbi in precedēti summa tractatur. ⊤ primo primi libri.

Be summa trinitate ⊤ fide catholica. li. .ij. titulo. lv.
Be constitutionibus. li. j. ti. xlvj.
Be consuetudinibꝫ. li. j. ti. xlvij.
Be auctoritate ⊤ vsu pallij. li. vj. ti. xliiij.
Be tempore ordi. ⊤ qualitate ordinandorum. libro. vj.
Be tpe ordō. habetur ibi. ti. iiij. ar. j.
Be qualitate ordinandorum. li. vj. ti. vj.
vsq̄z ad titulum. xvij.
Be scrutinio in ordi. faciendo. li. vj. ti. v.
Be etate ordinandorum. li. vj. ti. iij.
Be sacra vnctione. li. iij. ti. te sacramento confirmationis. ar. ix.
Be sacramentis non iterandis. eo. libro. iij. ti. j. ar. vj.
Be filijs presbiterorū. li. vj. ti. xxij.
Be seruis obligatis ad rōcinia. li. vj. ti. xix.
Be corpore vicariis. li. vj. ti. xxj.
Be bigamis. li. vj. ti. vij.
Be peregrinis. li. vj. ti. xxiij.
Be officio vicarij. li. vj. ti. xlvj.
Be officio legati. li. vj. ti. xl.
Be officio ordinarij. li. vj. ti. xlv.
Be officio iudicis. li. j. ti. te iudicib.
Be maioritate ⊤ obedientia. li. vj. ti. te obedientia. te treuga ⊤ pace.
Be treuga. li. j. ti. xxx.
Be pace. li. ij. ti. lxiij.
Be pactis ⊤ transactionibꝫ. li. iij. ti. vj. ⊤ vij.
Be postulationibꝫ. li. j. ti. te aduocatis. l. xxxix.
Be his que vi metusue cā fiunt. vt quod est li. viij. ti. te causa effi. matri. l. viij. ar. iij. a ⊤ ti. finali. ⊤ ibidem te multiplici vi.
Be metu vero. li. ij. ti. te timore. ⊤ li. viij. ti. te causa effi. matrimonij. ar. iij. a. ⊤ ti. fi.

Be titulis secūdi libri decretalium.

Be iudicijs plura. li. j. ti. te iudicib. ⊤ titulo te preceptis eiusdem.
Be iuramento calumnie. li. j. ti. te iuramento. ar. ij.
Be ferijs. li. j. ti. xxiij.
Be dolo ⊤ contumacia.
Be dolo vero. li. iij. titulo. te emptione. l. viij. ar. vij. li. viij. ti. finali.
Be contumacia vo. li. vij. ti. te causis excōcationis. l. vij. in principio. ⊤ li. viij. ti. ti.
Be probationibꝫ. li. iij. ti. te vsu corporis christi. l. xvij. ar. iij. e. ⊤ li. viij. ti. fi.
Be testib. li. j. ti. xxxvij.
Be testibꝫ cogendis ibidem.
Be iureiurando. li. j. ti. te iuramento.
Be exceptionibꝫ. li. viij. ti. fi.
Be prescriptionibꝫ. li. iij. ti. ij.
Be sententia ⊤ re iudicata. li. vij. ti. viij. ⊤ libro. viij. ti. fi.
Be peregrinationibꝫ. li. vj. ti. te peregrinis. scilicet. xxiij. in fine.

Be titulis tercij libri decretalium

Be vita ⊤ honestate clericorum. li. vj. ti. j. ar. v. ⊤ ti. te innocentia ordi. ⊤ ti. te sobrietate. ⊤ ti. te pudicitia. ⊤ ti. te ornatu.
Be cohabitatione clericorum ⊤ mulierum. libro. vj. ti. te pudicitia.